

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2022. gada 9. – 15. marts

Nr. 10 (1716)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

"MŪS GRIBĒJA APRAKT, BET VIŅI NEZINĀJA, KAS ESAM SĒKLAS". UKRAIŅU SAKĀMVĀRDS

Foto: Imants Urtāns

Foto: Imants Urtāns

2001. gada 11. septembrā ritā es strādāju savā Vašingtonas birojā apmēram trīs jūdžu attālumā no Pentagona, kad tieši plkst. 9.37 *Al Qaeda* teroristu sagrābtā pasažieru lidmašīna ietriecās Pentagonā, nogalinot vairāk nekā 120 cilvēkus ekā un 59 nevainīgus lidmašīnas pasažierus. Ejot mājās no darba, es visu ceļu vēroju melnos dūmos, kas cēlās no ASV drošības un spēka simbola – Pentagona.

Tajā dienā mēs jutāmies satraukti un nomākti, neziņā, kas notiks tālāk. Bet nākamajā dienā, 12. septembrī, mēs visi atgriezāmies savos darbos. Amerikas Savienotās Valstis teroristu uzbrukuma un apdraudējuma dēļ nepārtrauca darbu – mēs gribējām parādīt pasaulei, ka ASV turpina strādāt kā ierasts.

Es varu iedomāties, ka šajās dienās daudzi Latvijas iedzīvotāji jūtas līdzīgi kā amerikāņi tajā septembra dienā pirms 21 gada: ir noticis uzbrukums tuvajai, demokratiskajai un miermīlīgajai Ukrainai, un melnie dūmu mu-

tuļi, ko redzat TV ekrānos, virmo arī jūsu prātos un iespējas zemapziņā.

Bet līdzīgi, kā mēs Amerikā rīkojamies dienās pēc teroristu uzbrukuma, es aicinu Latvijas iedzīvotājus, valdību un uzņēmumus, domājot par traģēdiju Ukrainā un atbalstot ukraiņu tautu, tomēr turpināt savu ikdienas dzīvi. Putina režīma agresija Ukrainā nedrīkst apturēt jūsu ikdienas darbu, mācības skolās, likt atcelt konferences vai vienkārši neierasties darbā. Mums ir jāparāda Putina režīmam, ka mēs esam neļokāmi savā atbalstā Ukrainai, ka mēs neesam izsisti no ikdienas dzīves sliekšņiem, ka Latvija turpina darboties un pasaulē turpina griezties.

Latvija ir NATO dalībvalsts. Mēs varam būt droši, ka NATO aliances piektais pants sargās Latviju un Baltijas valstis. To ir stingri apliecinājuši gan ASV prezidents Džo Baidens, gan NATO ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs. Šajā jautājumā nav nekādu šaubu.

Aktīvisti visā pasaulē rīko demonstrācijas Ukrainas atbalstam. Tas savukārt iedrošina valstu vadītājus ieviest arvien stingrākas sankcijas pret Putina režīmu. Arī latviešu diasporas centrālās organizācijas rīkojas – mēs līdz ar tautiešiem pasaulē piedalāmies demonstrācijās, rakstām vēstules valstu līderiem un zvanām mūsu vēlētajiem pārstāvjiem, aicinot tos atbalstīt Ukrainu tās varonīgajā cīņā.

Starptautiskā sabiedrība un Rietumvalstu politiskie līderi ir ātri reaģējuši uz situācijas nopietnību un Baltijas valstu vadītāju aicinājumiem. Rietumi ir saliedējušies un kļuvuši vienoti savā nosodījumā Putina režīma rīcībai. Demokrātiskās valstis ar sankcijām un atbalstu Ukrainai pārvērs savus vārdus darbos.

Latvijai ir palīdzējusi tās politiķu gudrā rīcība, panākot iestāšanos NATO un Eiropas Savienībā, divu procentu kopprodukta atvēlēšanu aizsardzībai, kā arī mērķēta iesaiste starptautiskajās

institūcijās un atbalsts kopējām demokrātiskajām vērtībām. Latviešu tautu pasaulē redz kā eiropeiešus ar līdzīgu pasaules uzskatu, izcilu sasniegumiem kultūrā un sportā, līdzīgām rūpēm par dabas aizsardzību un pasaules nākotni.

Sanāksim kopā! Šis ir tas brīdis, kad mēs varam paust patriotismu un nacionālo lepnumu kā Latvijā, tā diasporā. Pārstāvēt organizēto latviešu sabiedrību ārpus Latvijas, es varu teikt, ka mēs esam kopā ar Latviju.

Kamēr mēs piedzīvojam šo vienotību, patriotismu un kopības spēku, citiem šis laiks varbūt nāks ar apjausmu. Tikai pēc Otrā pasaules kara vāciešiem nāca apjausma par savas valsts lomu, izraisot šo milzīgo starptautisko konfliktu un miljoniem cilvēku bojāeju. Tikai skatoties patiesībai acīs, lūdzot piedošanu, maksājot atbildību un ceļot pieminekļus nacistiskā režīma upuriem, Vācija spēja tikt pāri pagātnēi un atkal kļūt par vienu no vadošajām pasaules valstīm.

Diemžēl Krievijai nekad vēl nav nākusi apjausma par saviem posta darbiem un tās izraisītajiem konfliktiem, par valstu iznīcināšanu un tautu pakļaušanu un miljoniem cilvēku nonāvēšanu.

Krievija vēl arvien dzīvo pagātnē ar savu neracionālo, gandrīz ārpārā pārņemto vadītāju, kurš vēl runā par fašistiem un interešu sfērām. Krievija nekad nav atvainojusies, nemaz nerunājot par atbildības maksu gulaga noņemtu represiju upuriem un padomju okupētajām valstīm par nodarītajiem zaudējumiem.

Krievija nav uzcelusi nevienu pieminekli, kas samierinātu kara upuru un valstis, bet tā ir uzcelusi simtiem pieminekļu, kas slavina padomju armijas uzvaras Otrajā pasaules karā un atgādina okupētajām valstīm par Krievijas spēku un varu. Viens tāds piemineklis stāv Rīgā, Pārdaugavā, Uzvaras parkā un atgādina Rīgas iedzīvotājiem par "atbrīvotāju" pāridarījumiem Latvijai, slavinoš padomju armijas uzvaru karā.

Ir pienācis laiks Krievijas apjausmai. Ir pienācis laiks mums visiem kopā parādīt Putina režīmam tā vietu, likt apjaust viņu rīcības sekas un piespiest atzīt, ka pasaulē valda citāda kārtība, nekā viņi ir ieradūši domāt.

Mīļie tautieši un draugi Latvijā! Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA) atbalsta jūs ikdienā un palīdz cīņā par Ukrainas neatkarību. Mēs, ārpus Latvijas, arī esam lepi būt latvieši un mūsu atbalsts Latvijai un Ukrainai ir nelokāms. Strādāsim kopā! Lai Dievs svētī Latviju, lai Dievs sargā Ukrainu un tās tautu cīņā pret Krievijas okupantiem!

Pēteris Blumbergs,
PBLA priekšsēdis

Foto: Imants Urtāns

9 770934 67501 8 10

„Šis karš ir Putina režīma beigu sākums”

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits intervijā portāla *Latviesi.com* galvenajam redaktoram Kristapam Grasiņam

Kopš Otrā pasaules kara beigām šis ir pirmais karš Eiropā, kas notiek klasiskā veidā – ar tankiem, artilēriju. Latvija atrodas pavisam netālu no šī kara, taču netālu atrodas arī Berlīne, Prāga, Vīne un visa pārējā Eiropa. Līdz ar to karš Ukrainā būtiski skar visu Eiropu, istenībā visu pasauli.

“Mēs, latvieši, protams, pazīstam Krieviju labāk, un mums nekad nav bijušas illūzijas par Krieviju. Bet daudzās Rietumu sabiedrībās tādas ir bijušas. Beidzamajās nedēļās arī viņiem zvīņas no acīm nokritušas,” saka prezidents.

Putins pret visu pasauli

“Putins bija iedomājies kaut ko līdzīgu “zibenskaņam” ar ātru uzvaru. To ukraiņi viņam neuzdāvināja! Un vēl – ļoti ātrā laikā Rietumi ir reaģējuši – gan atsevišķas valstis, gan NATO kā pasaulē spēcīgākā militārā aizsardzības organizācija, gan Eiropas Savienība. To, ka Krievija tagad pasaulē ir gandrīz izolēta, rāda arī balsojums Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālajā asamblejā par Krievijas rīcības nosodīšanu. 141 pasaules valsts balsoja PAR Krievijas nosodīšanu, un tikai piecas balsoja pret – Krievija, Baltkrievija, Ziemeļkoreja, Sīrija un Eritreja. Pat ierasti neitrālās valstis Somija un Zviedrija ir piegādājušas ieročus Ukrainai. Patlaban Putins ir pret visu pasauli,” saka Levits. “Šajā konfrontācijā Krievijai ir jāzaudē. Mana prognoze – šis karš Putina režīmam ir liela kļūda. Šis karš ir Putina režīma beigu sākums.”

Bezprecedenta soli Eiropas Savienībā un vienotība NATO

“Redzot to, kā viena demokrātiska, neatkarīga, uz Eiropas vērtībām orientēta valsts tiek nožņaugta, Eiropas Savienība nevar palikt malā. Tādēļ šis ir absolūti neparasts, bezprecedenta solis, ka Eiropas Savienība piešķir līdzekļus Ukrainas bruņojumam.” Neترūkst tādu, kuŗi pārliecināti, ka NATO militārajā aliansē, visu patiesībā nosaka ASV kā militāri spēcīgākā dalībvalsts. Prezidents nenoliedz, ka daudz kas atkarīgs no ASV nostājas, taču uzsver – šo aliansi veido 30 dalībvalstis, un pašreiz šī organizācija ir tik vienota un stipra kā nekad iepriekš. “Ļoti svarīgi, ka ASV visu laiku informē savus 29 partnerus. Arī es esmu pastāvīgā kontaktā ar ASV vadību un tieku informēts gan par notikumu attīstību Ukrainā, gan līdzšinējām sarunām ar Krieviju. ASV vairākkārt dalībvalstīm uzsvērušas – mēs nevedīsim sarunas PAR jums BEZ jums. Prezidents Baidens daudzkārt un beidzamo reizi piekdien, kad runājām, uzsvēra, ka NATO 5. pants – uzbrukums vienai NATO valstij automatiski nozīmē uzbrukumu visām dalībvalstīm – ir svēts. Mēs esam līdzvērtīgi NATO partneri.”

Latvija pievienojas Ukrainas sūdzībai starptautiskajā tiesā Hāgā

Savu sūdzību starptautiskajai tiesai Ukraina iesniedza tikai aizvadītajā svētdienā. Jau otrdien Latvijas valdība formāli tai pievienojās. Tuvākajās dienās, izpildot noteiktu procedūru, tas notiks arī oficiāli. “Līdz ar to šis lietas izskatīšanā mēs būsīm kopā ar Ukrainu, sniegsīm mūsu juridisko palīdzību Ukrainai,” skaidro Levits. “Es prezidentu Zelenski pazīstu ļoti labi. Esam daudz runājuši tieši par tiesiskiem jautājumiem, par tiesību reformām Ukrainā. Es

birokrātisko procedūru nolikšanu malā, tā teikt, “ārpus kastēs”. “Manā skatījumā, ārkārtēja situācija prasa ārkārtēju atbildi,” pamato Levits. “Eiropas Savienība ir pasaulē spēcīgākā ekonomiskā savienība. Taču Eiropas politiskais svārs pasaulē neatbilst Eiropas ekonomiskajam svāram. Šis ir vēsturisks moments, kad Eiropa var parādīt zināmu politisku lielumu ar šādu soli – ka tā ir spējīga arī politiski un adekvāti reaģēt uz šādu ekstraordināru situāciju.

ukraiņiem, gan, protams, no Ukrainas viedokļa.” Turklāt atbalsts var būt ne tikai došanās kopīgās demonstrācijās vai ziedojumu vākšana, bet, piemēram, bēgļu uzņemšana latviešu centros pasaulē, kas jau aktīvi rit vairākās valstīs.

Arī Krievijā ir latviešu diaspora, kas var nonākt grūtos apstākļos smago ekonomisko sankciju dēļ. Vai un kāds atbalsts no Latvijas būtu jāsaņem mūšējiem Krievijā? “Tas ir tieši pilsoniskās

domāju, ka tā ir joma, kuŗā Latvija vēl var dot savu pienesumu Ukrainas atbalstam – ārpus jau esošās politiskās, militārās un diplomātiskās palīdzības.”

Ukrainas ceļš uz Eiropas Savienību un Eiropas pašapziņas celšana

Eiropas Parlamenta deputāti pirms dažām dienām ar stāvovācijām sveica Ukrainas prezidenta Volodimira Zelenska tiešsaistes uzrunu. Tajā izskanēja gan pateicība Eiropai par atbalstu, gan aicinājums bez aplinkiem: “Pierādi, ka nenodosiet.” Šis uzsaukums ir kārtējais atgādinājums Zelenska vēlmei ievērojami paātrināt Ukrainas uzņemšanas procesu Eiropas Savienībā. “Mans priekšlikums bija politiski bez kavēšanās izlemt Ukrainai piešķirt kandidātvalsts statusu Eiropas Savienībā. Ukraina vēlas būt Eiropā. Šajā specifiskajā situācijā Eiropai ir jāizrāda attiecīga solidaritāte,” uzskata Levits. “Pēc tam, protams, sekotu visas procedūras un reformas, kas nepieciešamas, lai Ukraina tiešām kļūtu par dalībvalsti.” Kandidātvalsts statusa piešķiršana kā politisks signāls no Eiropas Savienības puses stiprinātu Ukrainas pozīcijas pasaulē, ir pārliecināts Latvijas valsts prezidents. Šādai nostājai ar savu oficiālu parakstu pagaidām piekrituši vēl septiņu dalībvalstu prezidenti. Pēc tam bijušas diskusijas ar vēl vairāku Rietumvalstu līderiem, pēc kuŗām Levits secinājis – priekšā vēl ir liels pārliecināšanas darbs, jo viņa piedāvājums būtībā nozīmē daudzu

Tas nāktu par labu arī pašas Eiropas pašapziņai.”

Latviešu diasporai gadu desmitiem krāta pilsoniskās līdzdalības pieredze

Nepilnas diennakts laikā pasaules sabiedrība parādīja, ka spēj solidarizēties pret vienas agresīvas lielvaras uzbrukumu neatkarīgai valstij. Arī Latvijā cilvēki iznāca ielās, rikoja koncertu un protesta akcijas Krievijas vēstniecības priekšā, atvēra ziedojumu kontus un sāka gatavoties bēgļu uzņemšanai. Latviešu trimdas sabiedrībā ir jau gadu desmitiem sena politiskās aktivitātes pieredze, to starp attiecībā uz lēmumu veicināšanu dažādu valstu – mītnes zemju parlamentos. “Latviešu trimda Latvijas okupācijas gados bija efektīvs piemērs pilsoniskai sabiedrībai,” pārliecināts Latvijas prezidents. “Ja salīdzinām latviešu un baltiešu trimdu kopumā ar daudzām citām diasporām, jāatzīst, ka latviešu trimda efektivitātes ziņā vienmēr ir bijusi pirmajā vietā. Šī pieredze mums ļoti labi noder arī šajā situācijā.” Pašreiz diasporas latviešiem – īpaši valstīs, kur ir spēcīgas mūšējo organizācijas, – šo pieredzi jāliet lietā Ukrainas atbalstam, aicina prezidents. Veiksmīga sadarbība pašreiz var veidoties ar ukraiņu diasporas organizācijām. “Īpaši spēcīga tā ir, piemēram, Kanādā, kur rietumu provincēs dzīvo liels skaits ukraiņu izcelsmes cilvēku. Tur ir liels potenciāls, ko vajadzētu izmantot. Tas būtu ļoti svarīgi gan no Latvijas viedokļa – kā vēl viens atbalsts

sabiedrības jautājums, latviešu diasporas jautājums, kam, protams, piešķir arī latvieši Krievijā. Atšķirībā no tām diasporas daļām, kas dzīvo demokrātiskās valstīs, šī latviešu daļa dzīvo autokrātiskā valstī, agresora valstī. Tur, protams, šī palīdzība grūtāk sniedzama,” atzīst prezidents. “Par šo atbalsta jautājumu ir jādomā, it sevišķi – pašai pilsoniskajai sabiedrībai.”

Zelenskis – vienotības simbols eksistenciālā cīņā

“Zelenska rīcība ir apbrīnojama,” Levits atbild uz jautājumu, kā – pavisam cilvēcīgi – viņš kā suverēnas valsts prezidents vērtē citas suverēnas valsts – Ukrainas prezidenta reakciju uz militāro iebrukumu savā zemē. “Viņš īsā laikā kļuvis par ukraiņu nācijas vienotības simbolu eksistenciālā cīņā par nācijas un par valsts pastāvēšanu.” Levits atgādina, ka Putina ieskatā, pat ukraiņu nācija nedrīkst pastāvēt, nemaz nerunājot par Ukrainas valsti. Tāpēc ukraiņiem tā ir cīņa uz dzīvību un nāvi, un prezidents Zelenskis ir šīs cīņas priekšgalā. “Es ārkārtīgi augstu vērtēju un respektēju Zelenski. Šādu situāciju viņš diez vai bija iedomājies tad, kad viņu ievēlēja. Un, ja Putinam kaut kas ir izdevies, tad viņam ir izdevies saliedēt ukraiņu tautu. Ukraiņu nācija ir vairāk nekā 40 miljoni cilvēku – viena no lielākajām Eiropā. Mēģinājums to pakļaut Krievijai beigsies ar neveiksmi.”

Prezidenta loma krīzes situācijā

„Laikus, kuŗos cilvēks dzīvo, neizvēlas,” atzīst E. Levits, atbildot uz jautājumu, kā redz savu kā prezidenta lomu krīzes apstākļos – vispirms pandēmijā un tagad Ukrainas kara ēnā. Levits izceļ divus galvenos uzdevumus, kuŗu veikšanai prezidentam arī paredzētas pilnvaras. Pirmais ir ārpolitika, arī intervijas un viedokļa pozicionēšana Rietumvalstīs. Otrs ir drošības jautājums. Satversme nosaka, ka Valsts prezidents ir bruņoto spēku virspavēlnieks. “Protams, operatīvi to dara Aizsardzības ministrs un Nacionālo bruņoto spēku komandieris,” skaidro Levits. “Valsts prezidenta uzdevums ir veicināt bruņoto spēku gatavību. Pirms dažām dienām nācu klajā ar aicinājumu palielināt mūsu budžeta izdevumus valsts aizsardzībai. Patlaban izdodam 2,35% no iekšzemes kopprodukta. Jau dažas dienas vēlāk valdība nolēma paaugstināt šo summu līdz 2,5%. Tas ir ievērojams paaugstinājums.” Būtisks prezidenta uzdevums ir arī veicināt sabiedrisko domu virzienā, kas atbalsta Latvijas valsts ilgtspēju – attiecībā uz nacionālo identitāti, latviskumu, latviešu valodu, vēsturisko atmiņu un citiem līdzīgiem ilgtermiņa virzieniem, norāda prezidents. Stājoties amatā, Egils Levits uzsvēra, ka vēlas būt visu Latvijas iedzīvotāju prezidents. Taču ir daļa sabiedrības, kas dzīvo pavisam citā informācijā telpā, kas pašreiz, dezinformācijas apstākļos ir būtiski. Prezidents gan ir pārliecināts – kopumā Latvijā valda nepieredzēti liela vienotība un gandrīz visa Latvijas sabiedrība ir Ukrainas pusē. “Protams, notiek mēģinājumi šķēlt sabiedrību ar Krievijas naratīvu. To cilvēki dara vai nu apzināti, mēģinot graut Latvijas valsti, vai arī ir cilvēki, kuŗi dzīvo Krievijas informācijā telpā un tic tai,” vērtē Levits. “Man gan jāsaprot, ka beidzamo dienu notikumi rāda, ka cilvēki, kas līdz šim ticēja Krievijas meliem, ir vismaz sākuši domāt vai ir mazliet dezorientēti – kam ticēt, kam ne. Protams, mums ir jāturpina pārliecināt šos cilvēkus. Galvenais ir tas, ka Latvijas sabiedrības lielum lielais vairums pauž savu viedokli arī sarunās un dialogos ar šiem cilvēkiem. Šī ir nostāja, kas demokrātiskā Latvijā ir pilsoniski nepieciešama. Tā atbilst mūsu Satversmei. Arī ikdienas komunikācijā šī nostāja ir jāpauž. Tas ir visefektīvākais līdzeklis, lai šī nelielā daļa cilvēku, kas mūsu sabiedrībā ir Krievijas informācijā telpā, sāktu domāt.”

Kādi pašreiz ir lielākie draudi Latvijas sabiedrībai?

Militāri draudi Latvijai nav lieli, jo esam līdzvērtīga NATO dalībvalsts, atkārtoti uzsver Latvijas valsts prezidents. “Problēmātisks ir šis Krievijas naratīvs, kas arī netiešā veidā spīd cauri daļas cilvēku domāšanā un izteikumos. Šī ir pati lielākā problēma.”

Karš Ukrainā: notikumi, sankcijas, atbalsts

Ziņas īsumā avīzes iznākšanas dienā 7. martā

Kopš kara sākuma 24. februārī līdz 7. martam Ukrainā atgriezies vairāk nekā 140 000 cilvēku. No ārzemēm atgriezies 143 000 cilvēku, lielākoties vīrieši, ziņo Ukrainas Robežsardze. Cilvēki atgriezies, lai palīdzētu savai zemei kara apstākļos.

No Ukrainas 12 kara dienās izbraukuši 1,7 miljoni cilvēku, lielākoties sievietes un bērni, arī sirmgalvi. Aizbrauc arī ārvalstu studenti. Bēgļi dodas uz Poliju un Rumāniju, daļa uz Moldovu. Pēc tam daudzu ceļš ved uz Baltijas valstīm, arī Dāniju, Nīderlandi un citām Eiropas valstīm. 11 kara dienās Ukrainā ieradusās arī kravas ar humāno palīdzību, kas atsūtīta no ārvalstīm.

Krievijas armija 12 kara dienās Ukrainā ir izpostījusi vai pilnībā sagrāvusi 202 skolas un 34 slimnīcas, 1500 dzīvojamās mājas, to skaitā arī daudzdzīvokļu mājas, 7. martā tviterī paziņoja prezidenta Volodimira Zelenska kancelejas vadītāja padomnieks Michailo Podoļaks. Viņš arī informēja, ka vairāk nekā 900 apdzīvotas vietas Ukrainā ir pilnībā bez elektrības, ūdens un siltuma.

Kopš kara sākuma Ukrainā bojā gājušo civiliedzīvotāju skaits varētu pārsniegt tūkstoti, to skaitā dzīvību zaudējušo bērnu skaits, visticamāk, tuvojas simtam. Kara apstākļu dēļ datu apkopošana kavējas, daudzus upurus joprojām atrod zem sagrauto māju drupām. Arī ANO atzīst, ka

dati ir neprecīzi un mainās katru dienu.

Zelenskim piešķir prestižus ārvalstu apbalvojumus. Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis kara laikā ar valsti iebrukušo Krieviju ir saņēmis **Latvijas Viestura ordeni.** Ordeņa kapituls 1. martā pieņēma vienbalsīgu lēmumu apbalvot Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski ar Viestura ordeņa pirmo šķiru par savas valsts un zemes nelokāmu aizsargāšanu.

Čehijas prezidents Milošs Zemans pieņēmis lēmumu piešķirt Volodimiram Zelenskim augstāko valsts apbalvojumu – Baltās lauvas ordeni. Zemans uzsvēra, ka Zelenskis izrādījis patiesu drosmi, palicis galvaspilsētā Kijevā, vada tās aizsardzību un neizmanģtoja ASV piedāvāto iespēju evakuēties.

Ukrainas prezidents saņēms arī **Ronalda Reigana Brīvības balvu.** ASV bazētā bijušā prezidenta Ronalda Reigana fonda un institūta izplatītajā paziņojumā norādīts, ka balva tiek piešķirta par drosmīgu cīņu pret tirāniju un nelokāmu nostāju brīvības un demokrātijas aizsardzībā.

12 kara dienās Krievijas armija Ukrainā zaudējusi vairāk par 11 000 karavīru, 290 tankus, 46 lidmašīnas un 69 helikopterus, ziņo Ukrainas Aizsardzības ministrija.

Krievija pavēl kritušos anonīmi aprakt brāļu kapos vai to

liķus iznīcināt. Krievijas Aizsardzības ministrija devusi rīkojumu atņemt personu apliecinošos dokumentus karavīriem, kas piedalās uzbrukumā Ukrainai, izvērtē iespēju kritušos apglabāt brāļu kapos Baltkrievijas teritorijā, liecina ukraiņu rīcībā nonākušais dokuments. Dokumentā izteikta arī prasība “visārkājā laikā” nokārtot kritušo liķu izvešanu, to veicot slepus naktī, un, ja liķus nav iespējams izvest, tie iznīcināmi uz vietas.

Krievija sāk normēt pirmās nepieciešamības pārtikas preces. Pieņemoties spēkā sankcijām, kam Maskava pakļauta pēc kara uzsākšanas pret Ukrainu, Krievijas mazumtirgotājiem nāksies ierobežot pirmās nepieciešamības pārtikas produktu tirdzniecību, lai tādējādi cīnītos ar spekulāciju “melnajā tirgū”, 6. martā paziņojusi valdība. **Rubļa kurss strauji krīt,** 7. marta vakarā tas saniedza 158 rubļus par 1 (vienu) eiro un 142 rubļus par 1 (vienu) dolaru.

Kopš kara Ukrainā pirmās dienas Krievijā notiek iedzīvotāju protesti pret karu, arī pret Putinu, tajos aizmūrēti vismaz 10 000 cilvēku.

RL/RFE pārtrauc darbību Krievijā. ASV financētā raidsabiedrība “Radio Brīvība”/“Radio Brīvā Eiropa” (RL/RFE) sestdien paziņojusi par darbības apturēšanu Krievijā. RL/RFE savu lēmumu skaidro ar bankrota procedūru, ko Krievijas varasiestādes sākušas pret raidsabiedrību, pieaugošo policijas spiedienu pret RL/RFE žurnālistiem un jauno mediju likumu Krievijā. “Šis nav lēmums, ko RL/RFE pieņemusi pēc savas gribas, bet lēmums, ko mums uzspiedis Putina režīma uzbrukums patiesībai,” paziņojis RFE/RL prezidents Džeimjs Flaijs.

Arī Lielbritānijas raidsabiedrība BBC, Itālijas sabiedriskais telekanāls RAI, Vācijas sabiedriskās raidorganizācijas ARD un ZDF, ASV telekanāls CNN, aģentūra “Bloomberg”, Spānijas ziņu aģentūra EFE un Kanādas sabiedriskā raidorganizācija “CBC/Radio-Canada” ir paziņojuši par savas darbības

apturēšanu Krievijā pēc likuma pieņemšanas par grozījumiem Krievijas Kriminālkodeksā, kas paredz līdz 15 gadiem ilgu cietumsodu par “viltus ziņām”. Likums paredz, ka viltus ziņa ir arī tad, ja saistībā ar Ukrainu tiks lietots vārds “karš”.

Krievijā tiek aizliegti neatkarīgie mediji. Slēgts neatkarīgais televīzijas kanāls “Dožd” un radiostaciju “Eho Moskvi” un tās tīmekļa vietne. No Krievijas jau aizbraukuši 150 žurnālisti, kuŗi bija spiesti pamest valsti, jo nav iespējams vēstīt patiesību un sākusies arī žurnālistu izsekošana un ir iespējams viņu arests.

Krievijā nobloķē Facebook un Twitter. Krievijas federālais sakaru, informācijas tehnoloģiju un masu komunikāciju uzraudzības dienests “Roskomnadzor” nolēmis Krievijas teritorijā bloķēt sociālos tīklus Facebook un Twitter, pavēstīja dienests. Pēc Krievijas pieņemtajiem grozījumiem kriminālkodeksā, kas paredz bargus sodus par “viltus ziņu” izplatīšanu, arī **Lielbritānijas raidsabiedrība BBC uz laiku pārtrauc darbu Krievijā,** paziņojis medija ģenerāldirektors Tims Deivjiss.

Krievijas izraisītā kara 12 dienās Krievijas tirgu pametušas vai arī slēgušas savus veikalus lielas un slavenas pasaules kompānijas visdažādākajās nozarēs, arī aviosabiedrības. Krievijas tirgu pametusi Latvijas lidsabiedrība “airBaltic”, darbu Krievijas tirgū apturējusi vācu “Lufthansa Eiropas un pasaules lielās aviokompānijas.

ASV maksājumu karšu kompānijas Mastercard un Visa pārtraukušas darbību Krievijā, reaģējot uz tās iebrukumu Ukrainā. 6. martā par darbības pārtraukšanu Krievijā un Baltkrievijā paziņoja arī ASV maksājumu karšu kompānija American Express. Darbību pārtrauc arī Starptautiskā maksājumu kompānija PayPal, tā pievienojoties virknei finanču un tehnoloģiju kompāniju, kas apturējušas savus pakalpojumus Krievijā tās uzbrukuma Ukrainai dēļ.

ASV videostraumēšanas platforma “Netflix” pārtrauks sniegt

pakalpojumus Krievijā. Saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā starptautiskās auditorfirmas KPMG un “Price Waterhouse-Coopers” (“PwC”) svētdien, 6. martā, paziņojušas par darbības pārtraukšanu Krievijā.

Krievija izvirzās pirmajā vietā pēc sankciju skaita. Krievija pēc iebrukuma Ukrainā ir kļuvusi par valsti, pret kuru noteikts vislielākais sankciju skaits, šai ziņā apsteidzot Irānu, Siriju un Ziemeļkoreju, ziņo aģentūra “Bloomberg”. Saskaņā ar globālo datubāzi Castellum.ai, kas apseko pasaulē noteiktās sankcijas, pret Krieviju kopš 22. februāra ir noteiktas 2778 jaunas sankcijas. Kopējais pret Krieviju noteikto sankciju skaits ir pieaudzis līdz vairāk nekā 5530.

Krievija par “nedraudzīgām” atzīst ES valstis, Lielbritāniju, ASV, Japānu. Krievijas valdība apstiprinājusi ārvalstu uzskaitījumu, kas pret Krieviju, Krievijas uzņēmumiem un pilsoņiem veic “nedraudzīgas darbības”. Sarakstā iekļautas Eiropas Savienības dalībvalstis, Islande, Kanada, Lihtenšteina, Mikronēzija, Monako, Jaunzēlande, Norvēģija, Korejas Republika, Sanmarīno, Ziemeļmaķedonija, Singapūra, ASV, Taivāna, Ukraina, Melnkalne, Šveice un Japāna.

Krievija iesūtījusi Ukrainā 95% spēku, ko Maskava bija sakoncentrējusi pie tās robežām, paziņojis Pentagons. “No aptuveni 170 000 karavīru, kas bija izvietoti gar Ukrainas robežu Krievijas un Baltkrievijas teritorijā, aptuveni 95% šobrīd atrodas Ukrainas iekšienē,” paziņojis augsta ranga Pentagona amatpersona.

Jaunzēlande gatavo likumu par sankcijām pret Krieviju. Jaunzēlande paplašinās sankcijas pret Krieviju, pirmo reizi savā vēsturē ieviešot autonomu sankciju režīmu.

Rietumi lūdz apturēt Krievijas darbību Interpolā. Martā vairākas rietumvalstis, ieskaitot Lielbritāniju un ASV, aicinājušas Interpolu apturēt Krievijas dalību organizācijā.

(Turpinājums 4. lpp.)

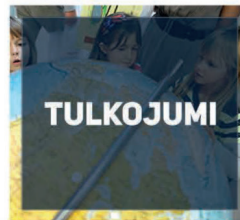
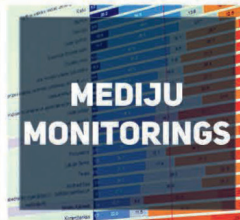
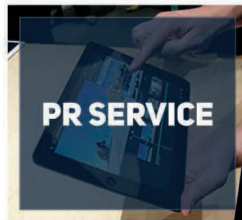
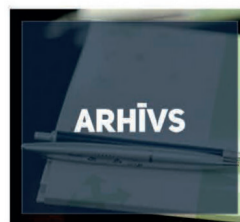
VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ĪRIJA. 26. februāra pēcpusdienā pie Galvenās pasta ēkas (General Post Office – GPO) Dublīnas centrā pulcējās ukraiņi, Ukrainas vēstniecības Īrijā pārstāvji, tai skaitā, Ukrainas vēstniece Īrijā Larisa Gerasko, un dažādu tautu pārstāvji, lai paustu atbalstu Ukrainai un ukraiņu tautu. Klātesošos uzrunāja Polijas, Lietuvas un Latvijas vēstnieki, uzsverot solidaritāti un atbalstu Ukrainai.

ES vēstnieki Īrijā pulcējās Ukrainas atbalsta akcijā. 24. februārī ES dalībvalstu vēstnieki Īrijā, t. sk., Latvijas vēstnieks Īrijā Jānis Silis, pulcējās pie Ukrainas vēstniecības Īrijā, lai paustu solidaritāti Ukrainai un ukraiņu tautai.

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

***

Ukrainas atbalsta gājiena piedalās tūkstošiem cilvēku

5. martā Valsts prezidents Egils Levits, Latvijas Tautas frontes vadītājs Dainis Iļvāns, Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete, eksprezidents Raimonds Vejonis, mācītājs Juris Čālītis un citi sabiedrībā plaši pazīstami cilvēki piedalījās atbalsta gājienā Rīgā "Kopā par Ukrainu! Kopā pret Putinu!"

Demonstrācijas dalībnieki nesa Ukrainas karogus un plakātus, kuŗos tostarp iekļauta nu jau leģendārā fraze par to, kurp vajadzētu doties Krievijas karakuģim. Turp doties aicināts arī Krievijas diktators. Mitiņā tika vests arī krātiņš jeb "cietuma kamera", kuŗā ievietota Putinam līdzīga lelle.

Uz neilgu laiku dalībnieki apstājās pie Krievijas vēstniecības, lai skandētu "Rokas nost no Ukrainas!", bet pēc tam turpināja doties uz Ukrainas vēstniecību, pie kuŗas uzstādīta skatuve mūzikāļiem priekšnesumiem un runām. Mūziķi pasākumā atskaņoja Ukrainas himnu un Latvijas himnu, dziedāja koris. Mitiņā tika turēts arī vairāk nekā desmit metrus garš Ukrainas karogs.

***

"Esam plecu pie pleca ar latviešiem"

Vizītē Latvijā 5. martā bija ieradies augstākais ASV bruņoto spēku ģenerālis – Apvienotās štābu priekšnieku komitejas priekšsēdētājs Marks Millijs. Viņš tikās ar mūsu bruņoto spēku augstāko vadību un apmeklēja arī savus tautiešus – Ādažu bāzē dislocētos karavīrus.

Mark Millijs (attēlā no labās) sarunā ar NBS amatpersonām

Pārrunājuši notikumus Ukrainā un sadarbības stiprināšanu ar Latvijas aizsardzības ministru, ASV virsnieki devās uz Ādažu militāro bāzi, kur nolika sveicētes kritušo karavīru piemiņas vietā un tad devās aprunāties ar bāzē dislocētajiem ASV karavīriem.

"Jūs esat šeit, lai apliecinātu mūsu latviešu brāļiem un māsām, ka mēs stāvam un stāvēsim ar viņiem plecu pie pleca. Jūs esat šeit arī, lai sūtītu ziņu citām valstīm, jo īpaši – Krievijai, ka nevajag neaicināti šķērsot NATO valstu robežas," teica Millijs.

***

Antonij Blinkens: ASV turpinās ar savu karaspēku stiprināt Baltijas valstu drošību

Krievijai ir jāizbeidz pašas uzsāktais karš Ukrainā, bet nepieciešamības gadījumā Amerikas Savienotās Valstis būs gatavas aizsargāt savus sabiedrotos Baltijā un Austrumeiropā. To 7. martā, viesojoties Rīgā, apliecināja ASV valsts sekretārs Antonij Blinkens.

ASV valdības pārstāvis tikās ar Valsts prezidentu Egilu Levitu, premjermministru Krišjāni Kariņu un ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču, lai apspriestu Krievijas agresiju Ukrainā un drošības situāciju reģionā.

***

Rietumi sūta spēcīgu signālu Putina režīmam par kara pārtraukšanu Ukrainā

Valsts prezidents Egils Levits tiekas ar ASV valsts sekretāru Antoniju Blinkenu

7. martā Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pilī tikās ar ASV valsts sekretāru Antoniju Blinkenu (*Mr Antony Blinken*), pievērsoties visiem aktuālajiem tematiem par drošības situāciju reģionā, Putina režīma karu pret Ukrainu, kā arī jautājumiem saistībā ar transatlantisko ekonomisko attiecību stiprināšanu.

Valsts prezidents pateicās ASV valsts sekretāram par stingro vēsti, ko šajos ģeopolitiskajos apstākļos nes šī vizīte Baltijas reģionā un par Latvijas un Baltijas reģiona teritorijā papildu izvietotajiem spēkiem. Sarunā tika pārrunāti visi iespējamie atbalsta mehānismi, ko Eiropas Savienība (ES) un NATO var iedarbināt Ukrainas cīņā pret Putina režīma iebrukumu. Līdztekus jau sniegtajai un vēl plānotajai palīdzībai Valsts prezidents uzsvēra arī to, ka bez kavēšanās Ukrainai ir jāpiešķir ES kandidātvalsts statuss, ko jau ir atbalstījušas astoņas ES dalībvalstis.

Ņemot vērā aktuālo drošības situāciju reģionā, E. Levits aicināja nostiprināt ASV spēku un spēju klātbūtni Baltijas valstīs. ASV valsts sekretārs sarunā norādīja: ASV turpina uzsvert – jebkuŗa agresija pret kādu no dalībvalstīm nozīmēs agresiju pret visu NATO. E. Levits un E. Blinkens arī apspriedās par nepieciešamību pielāgot NATO-2030 stratēģiskās attīstības koncepciju, ņemot vērā Krievijas agresiju pret Ukrainu.

***

Andra Levite tiekas ar bēgļiem no Ukrainas

7. martā Valsts prezidenta dzīvesbiedre Andra Levite apcie-

moja Ukrainas iedzīvotājus, kuŗi 2. martā ar diviem autobusiem bija ieradušies Latvijā, lai patvertos no karadarbības. "Es priecātos, ja mums būtu cits iemesls, kāpēc mēs šodien tiekamies. Es ceru, ka jūs jūtaties šeit, Latvijā, drošībā, ka kaut cik varat uzturēt kontaktu ar radiem, draugiem un kaimiņiem Ukrainā, lai zinātu, kā viņiem klājas," tā bēgļus no Ukrainas uzrunāja A. Levites kundze. "Es pati esmu augusi bēgļu ģimenē, tāpēc ceru, ka jums šis posms būs pēc iespējas isāks, ka jums nevajadzēs gadiem ilgi dzīvot trimdā un ka jūs varēsiet atgriezties savās pilsētās," sacīja A. Levite.

***

Latvijā ierodas augstas ārzemju amatpersonas

8. martā, vizītē Latvijā ierodas NATO ģenerālsēkretārs Jenss Stoltenbergs, Kanadas premjermministrs Džastins Trudo, kā arī Spānijas premjers Pedro Sančess. Ar ārvalstu amatpersonām tiksies Valsts prezidents Egils Levits, premjeram Krišjānim. Kariņam paredzētas divpusējās tikšanās ar Trudo, Sančesu un Stoltenbergu, kuŗu laikā tiks pārrunāta aktuālā drošības situācija Eiropā saistībā ar Putina režīma iebrukumu Ukrainā.

Tāpat paredzēta atsevišķa Baltijas valstu valdības vadītāju tikšanās ar Trudo, kuŗā Igaunijas premjermministre Kaja Kallasa un Lietuvas premjermministre Ingrida Šimonīte sarunai pievienosies videokonferences formātā.

Latvijā Kanadas premjermministra Džastina Trudo (*Justin Trudeau*) delegācijas sastāvā Latvijā ierodas Kanadas nacionālās aizsardzības ministre Anita Ananda (*Anita Anand*) un Kanadas Bruņoto spēku komandieris ģenerālis Veins Eirs (*Wayne Eyre*).

Džastins Trudo

Ārvalstu amatpersonu vizīšu nolūks ir ar Latvijas amatpersonām pārrunāt drošības situāciju Baltijas reģionā saistībā ar Krievijas uzsāktu karu pret Ukrainu, kā arī Kanadas papildu spēku – artilērijas vienības ar 100 karavīriem – nosūtīšanu uz Latviju tuvākajā laikā. 8. martā, aizsardzības ministrs A. Pabriks Rīgas pilī tikās ar Kanadas premjermministru Dž. Trudo, kā arī kopā ar Kanadas aizsardzības nozares vadību piedalījās kopīgā Kanadas un Baltijas valstu ministru prezidentu sanāksmē.

***

Latvijas pilsoņi pievienojas Zemessardzei

Pēdējās četrās dienās Zemessardze saņēmusi 440 pieteikumus par vēlmi pievienoties brīvprātīgajam dienestam, intervijā LTV raidījumā "Rīta Panorāma" atzina Zemessardzes komandieris brigādes ģenerālis Egils Leščinskis. Vislielākā Latvijas pilsoņu interese ir par dienestu Zemessardzes 1. Rīgas brigādē – tur saņemti aptuveni 250 pieteikumi.

Zemessardzes apkopotie dati arī liecina – Latvijas pilsoņu interese par brīvprātīgo dienestu ir vēl lielāka nekā pašlaik aizpildīto anketu skaits, jo daudzi vispirms zvanījuši uz rekrutēšanas tālrūni vai atstājuši savu tālrūna numuru mājas lapā www.esizemessargs.lv, izrādot interesi par pievienošanos Zemessardzei. Tas nozīmē, ka tuvāko dienu laikā šis skaits varētu vēl pieaugt.

***

Latvija atbalstīs Ukrainu ANO Starptautiskajā tiesā lietā pret Krieviju

Ukraina 27. februārī oficiāli iesniegusi prasību pret Krieviju ANO Starptautiskajā tiesā Hāgā, pieprasot saukt Krieviju pie atbildības par jēdziena genocīds izkropļošanu, lai attaisnotu agresiju.

Latvija atbalstīs Ukrainu Starptautiskajā tiesā prāvā par to, ka Krievija izkropļo jēdzienu genocīds, par valdības lēmumu tviterī paziņoja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*Jaunā Vienotība*). Ministrs norādīja, ka Latvija Ukrainas prasību atbalstīs kā trešā puse.

***

Latvija sniedz atbalstu Ukrainai, bet karadarbībā Ukrainā NBS neiesaistīsies

Latvijas aizsardzības ministrija palīdz Ukrainas bruņotajiem spēkiem, kas cīnās ar Krievijas iebrukumu, taču mūsu valsts bruņotie spēki karadarbībā Ukrainā neiesaistīsies, intervijā LTV sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*attēlā*). Ukraina lūdza NATO palīdzību, lai slēgtu savu gaisa telpu. Taču NATO atsakās spert šādu soli. NATO iesaiste nozīmētu nostāšanos tiešā konfliktā ar Krieviju, skaidroja ministrs.

"Ja ir tiešs karš starp NATO un Krieviju, tad iznākums nez vai būs labvēlīgs jebkuŗam. (...) Ja sāktos karš starp NATO un Krieviju, Krievija, būdama vājākā puse, droši vien izmantotu jebkuŗus līdzekļus. Mēs nevaram pieļaut situāciju, kur krieviem jāšauj pa mūsu lidmašīnām un mums jānovāc krievu lidmašīnas. To mēs atļauties nevaram," skaidroja Pabriks. "Latvijas bruņotie spēki neiesaistīsies karadarbībā Ukrainā, bet Latvijas

Aizsardzības ministrija palīdz 24 stundas diennaktī Ukrainas bruņotajiem spēkiem," sacīja Pabriks.

***

Latvietis palīdz aizsargāt Ukrainu no Krievijas karaspēka

Latvietis – rezerves pulkvežleitnants **Valdis Jurgelāns** – pievienojies Ukrainas armijai un kļuvis par Poltavas reģiona teritoriālo spēku stāba priekšnieka vietnieku. Jurgelāns sarunā ar Latvijas Televīziju (LTV) stāstīja, ka viņa sieva ir no Ukrainas, pie kuŗas pārcēlies dzīvot tikai pērnā gada vasarā. Viņam ir augstākā militārā izglītība.

Valdis Jurgelāns: Mana sieva nāk no Poltavas, tāpēc es pārcēlos uz šejieni. Sākoties karam, otrajā dienā nolēmu: nav, ko gulēt, un pieteicos teritoriālajos spēkos. Sākot no 26. februāra, es sāku pildīt dienestu vienā no Poltavas rajona teritoriālo spēku bataljoniem stāba priekšnieka vietnieka amatā. Es praktiski nodarbojos ar plānošanu, kaujas plānošanu un tādām lietām. Teritorijā notiek diversijas, izlūki jau ir iesaistījušies kaujas darbībā, ir notikušas cīņas. Jurgelānam tika jautāts – Vai Jums ir spēks un apņēmība cīnīties tālāk? "Protams, un ļoti liela. Poltavas rajons ir pauguraine, praktiski kaujas notiek tikai uz ceļiem. Viss ir nokomplektēts, cilvēki gaida, kad varēs pieteikties. Cilvēki ir noskaņoti cīnīties – pat ar plīkām rokām, bez ieročiem stājas pretī ienaidniekam.

***

Piemīn Brīvības cīņās kritušo pulkvedi Oskaru Kalpakum

Pirms 103 gadiem Kurzemē Brīvības cīņu laikā krita Pirmā latviešu atsevišķā bataljona komandieris Oskars Kalpaks.

Pulkvedis Kalpaks vienlaikus ir piemērs gan mūsdienu virsniekiem, gan apliecinājums kara absurdam, jo viņš krita nejaūšā sadursmē ar vācu Dzelzsdivīziju, kas tobrīd bija Latvijas sabiedrotie. Daudzviet Latvijā norisinājās Kalpakam veltīti piemiņas pasākumi.

Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vadība 6. martā, nolika ziedus pie Kalpaka pieminekļa Esplanādē. Kā uzsvēra NBS Apvienotā stāba priekšnieks Imants Ziediņš – pulkvedis Kalpaks ir paraugs arī mūsdienu virsniekiem.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons** un **Sallija Benfelde**

JURIS
LORENCIS

Ukraina turpina varonīgi cīnīties. Krievijas kaņšpēks mainījies taktiku, no tiešiem uzbrukumiem tas pārgājis uz pilsētu apšaudi un bombardēšanu. Visa pasaule redz šausalīgas ainas – sagrautas dzīvojamās mājas, skolas, slimnīcas, bērnudārzus un baznīcas. Sievietes spiestas dzemdēt bumbu patvertnēs. Bēgļu skaits tuvojas diviem miljoniem cilvēku. Paralleli “karstām ziņām” no frontes norisinās patiesi gigantiski vēsturiski procesi. Viens no tiem – tā saucamās “krievu pasaules” mīta sabrukums. Pēdējos gadus Putins un viņa propagandisti nenogurstoši atkārtoti saukli, ka pastāvot īpaša “krievu pasaule”, kuŗu saistot mistiskas “garīgās saites”, pirmām kārtām krievu valoda un Krievu pareizticīgā baznīca. Ka Ukraina, sevišķi tās austrumu un dienvidu reģioni, esot dabiska “krievu pasaules” daļa, kuŗai jāatgriežas “mātes Krievijas” klēpī. Tagad izrādās, ka tas bijis vien vēlmju domāšanā balstīts mīts.

Vispirms par valodu. Es pats esmu pabijis vairākās pilsētās, kur patlaban notiek kaŗadarbība – Mariupolē, Hersonā, Nikolajevā. Atklāti sakot, ukraiņu

valodu te dzird reti. Šeit dzīvo, ja tā var teikt, “krievvalodīgie” ukraiņi. Daudzi no viņiem ikdienā runā tā saucamajā “suržikā”. Tā ir tautas sarunu valoda, īpatnējs ukraiņu un krievu valodu kokteilis, kaut kas līdzīgs “pidzinam” (*pidgin language*). Acīmredzot “krievu pasaules” ideologi bija gaidījuši, ka šajos Ukrainas reģionos “atbrīvotājus” sagaidīs ar ziediem, pīrāgiem un šnabja glāzi. Realitāte izrādījās pilnīgi cita. Divu miljonu apdzīvotā, krievu valodā runājošā Charkova ir gandrīz pilnībā sabombardēta, bet joprojām nav ieņemta. Vietējie zemessargi okupantus nolād sulīgā krievu valodā.

Viena no “krievu pasaules” sastāvdaļām visos laikos bijusi Krievu pareizticīgā baznīca, kas joprojām darbojas arī Ukrainā. Izskatās, ka šajā baznīcā sākusies šķelšanās. Priesteri viens pēc otra paziņo, ka dievkalpojumos turpmāk vairs nepieminēs sava augstākā virsgana, Krievu pareizticīgās baznīcas patriarchy Kirila vārdu. Pirmajā kaŗa dienā, 24. februārī, tās vadītājs Ukrainas metropolīts Onufrijs nosodīja Krieviju: “Krievija ir sākusī militāras operācijas pret Uk-

rainu. Šajā liktenīgajā brīdī es aicinu nekrist panīkā, būt drosmīgiem un izrādīt mīlestību pret savu dzimteni un vienam pret otru. Aicinu pastiprināt grēku nožēlas lūgšanu par Ukrainu. Mūsu armijai un mūsu tautai lūdzu aizmirst savstarpējos strīdus un pārpratumus, saliedēties ar mīlestību pret Dievu un mūsu Tēvzemi. Šajā traģiskajā laikā mēs pauzām savu īpašo mīlestību un atbalstu mūsu kaŗavīriem, kuŗi stāv sardzē un sargā un aizstāv mūsu zemi un mūsu tautu. Lai Dievs viņus svētī un lolo!” Metropolita Onufrija paziņojums būtībā ir politisks dokuments, vērstis pret patriarchy Kirilu. Cirkulē baumas, ka baznīca varētu pasludināt autokefāliju un atdalīties no Maskavas.

Bet, lūk, kāds ieraksts parādījās Latvijas Pareizticīgās baznīcas (kas arī pakļauta patriarchy Kirilam) interneta mājaslapā 24. februārī: “Ar Latvijas Metropolita Aleksandra svētību Dievišķajā liturģijā pienākas nolasīt īpašu lūgšanu par mieru Ukrainā visos Latvijas Pareizticīgās baznīcas dievnamos: “Lūgšim ar žēlsirdīgu skatienu uzlūkot Ukrainas ļaudis un darīt tos neuzvaramus nemieru cēlājiem””. Pēc

divām dienām šis teksts pazuda un tā vietā parādījās izplūdis aicinājums “lūgties par ienaidu un naida pārtraukšanu, par kaŗa un asinsizliešanas nepieļaušanu”. Acīmredzot no Maskavas tika saņemti “vadošie norādījumi”, kā “pareizi” vajag atspoguļot “Ukrainas notikumus”. Ne velti šajās dienās cilvēki pamatoti jautā – cik lojāla Latvijas valstij ir vietējā krievu kopiena? Kā liecina februāra beigās veiktās socioloģiskās aptaujas dati, tad 93% latviešu neatbalsta Putina iesākto kaŗu Ukrainā, un tikai 3% to atbalsta. Cita aina ir krievvalodīgo vidū – Putinu nosoda 52%, atbalsta – 17%.

Latvijā dzīvo arī ap 50 000 Krievijas pilsoņu. Publika visai raiba – sākot no bijušajām Padomju Savienības militārpersonām un beidzot ar Latvijā politisko patvērumu guvušiem Krievijas disidentiem. 2018. gadā notikušajās Krievijas prezidenta vēlēšanās piedalījās ap 20 800 Krievijas pilsoņi, kuŗi dzīvo Latvijā. 95% no viņiem atdeva savu balsi par Putinu. Komentāri lieki! Tagad šie cilvēki kļuvuši par savas pārliecības ķīlniekiem. Lielākā daļa no viņiem ir cilvēki jau gados, kuŗi saņem

vecuma pensijas no Krievijas. Tās tiek noteiktas Krievijas rubļos, konvertētas valūtā un tad pārsūtītas uz Latviju. Pirms desmit gadiem par vienu ASV dolaru deva 30 Krievijas rubļus, pirms pieciem gadiem – 60, pirms gada – 75. Šodien viena ASV dolara vērtība ir 124 Krievijas rubļi. Gada laikā Krievijas rubļa vērtība samazinājusies gandrīz divas reizes un turpina krist. Tikmēr degvielas, apkures un pārtikas cenas turpina augt. Putina avantūras Latvijā dzīvojošos Krievijas pensionārus padarījušas par nabagiem. Jautājums tikai – vai viņi to sapratīs? Daži varbūt. Bet citi līdz pat savai nāves stundai turpinās pieļūgt Staļinu un Putinu. Nolādēs valsti, kuŗā viņi dzīvo, un gaidīs krievu tankus.

Jau tagad redzams, ka Putina agresija pret Ukrainu radīs naidu, pat riebumu pret Krieviju. Un beigu beigās saārdīs arī pašu “krievu pasauli”. Saprotams, pati Krievija paliks. Bet tā jau būs cita valsts un cita sabiedrība. Izolēta, atstumta, ievainota, bet joprojām agresīva. Un Latvijai nāksies sadzīvot ar šādu kaimiņu.

Diemžēl kaimiņus neizvēlas.

SALLIJA
BENFELDE

Krievijas iebrukums Ukrainā ir spilgti izgaismojis Putina režīma nostāju un uzskatus, kas civilizētajai pasaulei nav pieņemami un ir pat nesaprotami joprojām.

Krievijas armija nekaŗo ar armiju, Krievija kaŗo ar civiliedzīvotājiem un tos iznīcina.

Pirmkārt, Putina režīmam cilvēks nav vērtība. Nav svarīgi, kāda ir etniskā izcelsme, tautība, reliģiskā pārliecība vai pilsonība. Cilvēki šī režīma acīs ir tikai “lielgabalu gaļa”, masa, ko var vai nevar izmantot savu mērķu saāniegšanai. Arī tad, ja tā ir nodevīga “masa”, to var iznīcināt jebkuŗā brīdī, kad tā sāk traucēt vai ir padarījusi savu darbu.

Otrkārt, Putina režīms neievēro un negrasās ievērot nekādas vienošanās, līgumus vai konvencijas. Tas ir tikai aizsegs, ko var izmantot, ja kādā brīdī tas ir izdevīgi, bet kas Putina izpratnē ir pat vājuma pazīme, ja kaut kas patiešām tiek ievērots. Piemēram, Budapeštas memorands. Krievija to parakstīja 1994. gadā, un tas nozīmē: ja Ukraina pārtrauks būt kodollielvalsts un izvedīs no savas teritorijas kaujas kodolgalviņas, tad Krievija apņemas ievērot Ukrainas suverenitāti un teritoriālo nedalāmību. Ukraina to izdarīja, bet Krievija šo memorandu pārkāpa jau 2014. gadā, kad sagrāba Krimu. Tagad, piemēram, tiek iznīcināta Charkova, nepārtraukti to

bombardējot, apšaudot ar raķetēm un smago artilēriju mīnmetējiem, okupanti traucē ievest pilsētā pārtiku un medikamentus. Triecieni mērķēti pa dzīvojamajiem rajoniem, skolām, slimnīcām, bērnudārzēm. Charkova ir otra lielākā Ukrainas pilsēta ziemeļaustrumos, netālu no Krievijas robežas. Pilsēta dibināta 1654. gadā, tās Universitāte – 1806. gadā, un tajā ir aptuveni 1,5 miljoni iedzīvotāju, no kuŗiem aptuveni ceturtdaļa ir krievu tautības. Cits piemērs: svētdienas, 6. marta rītā notika iedzīvotāju evakuācija no Irpeņas, pilsētas, kas atrodas 8 km no galvaspilsētas Kijivas. Krievijas armija sāka evakuēt apšaudi, bojā gāja vairāki cilvēki, to skaitā divi bērni, vairāki tika arī ievainoti. Vēlāk pilsēta tika okupēta.

Mariupolē, pilsētā Ukrainas dienvidaustrumos pie Azovas jūras ar aptuveni 450 tūkstošiem iedzīvotāju, ir humānā katastrofa. Jau piecas dienas pilsēta ir ielenkta, tā gandrīz bez pārtraukuma tiek bombardēta, apšaudīta ar raķetēm, mīnmetējiem, smago artilēriju. Infrastruktūra ir bojāta, pilsētā nav apkures, elektrības, ūdens, pārtikas un medikamentu. Jau piecas dienas iedzīvotāji slēpjas pagrabos un patvertnēs, dzīvojamie rajoni pamazām pārvēršas drupās. Salsimušajiem un ievainotajiem nav iespējams sniegt nekādu

palīdzību. Ar lielām pūlēm tika panākta vienošanās, ka 5. martā tiks izveidots t.s. “zaļais koridors” jeb klusuma zona, lai varētu evakuēt iedzīvotājus, piegādāt pilsētai ūdeni, pārtiku un medikamentus. Pēc pusstundas klusums tika pārtraukts, sākās smaga apšaude. Naktī no 5. uz 6. martu Mariupoles mērs Vadims Boičenko sociālajos tīklos izplatīja izmisīgu palīgā saucienus visām valstīm: “Es kliecēju, es lūdzu – palīdziet! Palīdziet glābt Mariupoles iedzīvotājus, dodiet iespēju izvest no pilsētas bērnus, sievietes, sirmgalvjus!” 6. marta rītā līdzīgs palīgā sauciens atskanēja no Čerņihovas, pilsētas Ukrainas ziemeļos, 140 km no Kijevas. Pilsētas mērs Vladislavs Atrošenko stāsta, ka pēc masīvas apšaudes pilsētā ir milzīgi postījumi, to vairs nevar pazīt. Mērs sacīja, ka Krievijas okupanti acīmredzot grib pārspēt pat fašistus un viņiem tas ir izdevies. Čerņihova ir desmit visvairāk no bombardēšanas cietušo Eiropas pilsētu sarakstā 1941. gadā.

Starptautiskā nevalstiskā organizācija “Ārsti bez robežām” (MSF) ir paziņojusi, ka humānā situācija Ukrainas dienvidos otas pilsētā Mariupolē ir katastrofāla, tāpēc ir būtiski svarīgi evakuēt civiliedzīvotājus. “Ir jāpanāk, lai humānais koridors, kuŗu varēja izveidot šodien, bet kas netika izveidots pamiera

neievērošanas dēļ, tiktu izveidots ļoti ātri, lai ļautu civiliedzīvotājiem, sievietēm un bērniem, izkļūt no pilsētas,” ziņu aģentūrai AFP sestdienas vakarā sacīja MSF krīzes koordinators Ukrainā Lorāns Ligoza.

Protams, pēc klusuma neievērošanas Krievijas Ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs paziņoja, ka Krievijas puse visu ir ievērojusi un nodrošinājusi, ka evakuējamo kolonnas apšaudījuši ukraiņi pašī.

Apkures, elektrības un ūdens nav vairākās Ukrainas pilsētās, arī pārtikas un medikamentu nav vai trūkst vairākās pilsētās. Bojā gājušo civiliedzīvotāju, to skaitā bērnu, kopējais skaits nav zināms, jo daudzi joprojām vēl atrodas zem sagrauto pilsētu drupām, bet tie varētu būt tūkstoši. Desmitās kaŗa dienas, 5. marta rītā oficiāli bija zināms, ka šajā kaŗā ir ievainoti 840 bērni, bet tie joprojām ir aptuveni dati. Kara 10 dienās Ukrainā uzlidojums un apšaudēs ir cietušas vai sagrautas 34 slimnīcas.

Krievijas armija ir izrādījusies “papīra tīģeris”, demoralizēta, korupcijas caurasta, darbojas pēc savas sensenās taktikas: iznīcināt pilsētas, pārvērst tās drupās, atlikušos iedzīvotājus mērdējot badā, liedzot jebkādu medicīnisko palīdzību un aprūpi un tad ieņemt drupas, lai iznīcinātu dzīvus palikušos. Kā

publiski jau pauduši gados vecākie Ukrainas iedzīvotāji – tā ir kā Ļeņingradas blokāde Otrā Pasaules kaŗa laikā. Tajā pašā laikā tiešraidēs skatītāji varēja pārliecināties, ka no apturētās okupācijas armijas bruņutehnikas izņemtās kaŗavīru pārtikas pakas patiesībā vairs nav lietojamas, jo uz to iesaiņojuma norādītais derīguma termiņš ir 2015. gads!

Ukrainas iedzīvotāju varonība un drosme ir atsevišķs stāsts, to var tikai apbrīnot.

Pēc masīvajām sankcijām pret Krieviju un pasaules visu nozaru vadošo kompāniju aiziešanas no Krievijas tirgus, finanču analītiķi prognozē, ka šogad otrajā ceturksnī Krievijas ekonomikas zaudēs vismaz 35 procentus. Jau tagad Krievija ir izdevusi rīkojumu normēt pirmās nepieciešamības pārtikas preces.

Vai tas apstādīnās Krieviju? Maz ticams, tas manuprāt var tikai palēnināt Putina režīma plānu īstenošanu, jo tai netrūkst “lielgabalu gaļas”, ko sūtīt kaŗā, un tai joprojām ir kodolpoga. Vai Putinam ir vai nav klīniska garīgo traucējumu diagnoze, lai spriež ārsti un psihiatri, un politikorektus apzīmējumus lai izvēlas civilizēto valstu politiķi.

(Turpinājums 6. lpp.)

Tas nav kaŗš. Tā ir civiliedzīvotāju masu slepkavība

KASPARS TŪTERS,
psihiatrs, psihoterapeits

Kāpēc psihopati valda un kāpēc viņus glorificē?

Kā izskaidrot psihopatisku personību (Putina) glorifikāciju?

Mēs visi zinām vēsturiski slavenus valstu vadoņus, kuŗu personība bijusi psihopātiska, bet kas vienlaikus piesaistījuši sev miljoniem atbalstītāju vai pat dievinātāju. Piemēru netrūkst – Nerons, Hitleris, Musolini, Perons, Idi Amins, Putins, Tramps un daudzi citi. Īsos vārdos viņus varētu nosaukt par “apdāvinātiem blēžiem” vai “ļoti spējīgiem un viltīgiem politiskā šaha/kāršu spēlmaņiem”.

Ja uz viņiem raugās no malas, novērojams, ka viņi reprezentē sava personīgā spēka un pārākuma izjūtu un pašidealizāciju. Tieši tā ļoti daudziem “caurmēra” cilvēkiem pietrūkst, jo viņi cīnās ar zemu pašapziņu, pašcieņas trūkumu. Tāpēc viņus pievelk šīs “role model”. Tas ir viņu ideāls, kas arī pielūdžējiem ļauj justies kaut mazliet līdzīgiem savam el-

kam un rada viņos sajūtu, ka ir “drošās rokās”.

Diemžēl šie cilvēki nesaprot, ka psihopati savā dziļākajā būtībā cīnās ar saviem mazvērtības kompleksiem, šaubām un vājībām jau no bērnības. To viņi ir iemācījušies kompensēt, izveidojot un izkopjot pretējo – ārējo spēku un pārliecību. Pēc laika viņi paši sāk ticēt savai jaunizveidotajai personībai. Psichoanalītiski šis ir uzskatāms par vienu no aizsardzības mehānismiem, lai varētu tikt galā ar visām tām dzīves grūtībām, ko neglābjami rada saskarsme ar citiem cilvēkiem. Psihopati zina, kā viltīgā veidā izpatikt citiem, vienlaikus gan arī mēģinot tos iznīcināt. Psihopati arī māk atrast vārdus, kas rezonē cilvēkos, kuŗus var ļoti viegli iespaidot, kuŗu pašapziņa ir zemā līmenī un kuŗiem nav pie-

tiekamas novērtēšanas kapacitātes. Labs piemērs ir Tramps, kuŗš spēlēja ar saviem pielūdžējiem kā ar marionetēm leļļu teātrī. Šis pūlis pat nemēģināja atšķirt, kas ir taisnība un kas meli.

Psihopatiem bieži vien ir apbrīnojamas spējas “nolasīt” citu cilvēku vajadzības un vēlēšanās. Viņiem piemīt “ielas gudrība”. Paradokss, ka Trampa intelekts ir visai zems un viņa zināšanu lauks ir ļoti šaurs, bet ir apbrīnojami, kā viņš spēj pārliecināt tik milzīgi daudz pielūdžēju, kas viņu glorificē. Tas diemžēl parāda ne jau to, cik augstas kvalitātes vadonis viņš ir.

Ar Putinu ir līdzīga situācija, bet Putina galvenais “dūzis” viņa kāršu spēlē ir tas, ka viņš visu dara it kā “tautas labā” – lai atjaunotu Padomju Savienības impēriju un paceltu visas krievu tautas lepnu-

mu un pašapziņas līmeni. Bet vēl spēcīgāks “dūzis” viņa spēlē ir konsekventā visu oponentu iznīcināšana – ja kāds viņam iebilst vai pat atmāsko viņa būtību, tad tai personai ir gals. Tādēļ Putins var virzīties uz savu nežēlīgo mērķi bez lieliem šķēršļiem. Šī terorisma pielietošana dod viņam vēl lielāku nesatricināma spēka sajūtu.

No grupu dinamikas viedokļa raugoties, vadoņu pozitīvais tēls un spēks viņu rokās aug kā sniega bumba – jo ilgāk to veļ pa sniegu, jo lielāka tā paliek. Sabiedrībā tas nozīmē gluži to pašu – jo ilgāk psihopats ir pie varas, jo spēcīgāks ir viņa pozīcijas un iespēja varu saglabāt.

Būtu vienkāršāk, ja psihopati būtu kā uzpūsti baloni – koši, bet tukši. Tad ar vienu mazu adatiņas dūrienu varētu viņus pilnībā

saplacināt. Tomēr viss ir daudz sarežģītāk – lai gan iekšpusē psihopati ir trausli, tomēr āda viņiem ir kā dzels bruņas – ar nieka adatu to nepārdurt, un arī klāt tikt gandrīz neiespējami.

Psihiatrijā ir aprakstīts, cik liels procents no šiem psihopātiem varas vīriem (līdz šim nav bijusi neviena sieviete šīnī kategorijā) ir beigās zaudējuši savu prātu un izrādījušies psihiski slimi – lielākoties ar smagu paranoju – Staļins, Hitleris, Amins. Putins droši vien jau ir pāri šīm slimības sliekšnim. Bet neticamais ir tas, ka neviens no viņa staba neuzdrošinās viņu ielikt dzelžos. Un to var izskaidrot tikai ar to, ka paranoja ir pārņēmusi visus ap viņu kā lipīga slimība – neviens nevar otram uzticēties un tāpēc viss kļūst paralizēts.

“Savāda pilsēta, savāda tauta”

KĀRLIS ŠTRĀLS

No romāna “Karš”. 3. daļa (582., 583.lpp)

Galvenais varonis – rakstnieks Augustas Stēģis pēc smagā ievainojuma rietumu frontē ārstējas Maskavā. Ir 1915. gada beigās – Pirmais Pasaules karš.

“Vismazāk viņa tagadējam gara stāvoklim atbilda Kremlis. Tas rādījās pārāk tukšs un kluss, sen jaunas dzīvības neapauglotts, mironīgs. Čudova klostera mūki, viltoti svinīgām sejām, savās smagi piezeltotajās baznīcās pā-

rāk dzīvi atgādināja asiņu pārsātināto Ivana Bargā slimīgo misticismu; laukumi sauca atmiņā otra tikpat briesmīgā cara Pēterā ugunīgo nežēlību. Torņi un ēkas likās kā vēstures grāmatas, kur no katras lapaspuses tvaikoja varas kāre un asiņu smaka. Te brālis bija nonāvējis brāli, tēvs nodūris dēlu. Neskaitāmi mocekļi te bija izpūtuši savu pēdējo elpu. Protams,

tas bija noticis arī tāpat visās citās zemēs. Bet, varbūt nekur citur tautas neglābāja un neloloja šīs piemiņas ar tādu gandrīz liksmīgu svētbijību, nesavija tās tādā mērā vienkopus ar saviem reliģiskajiem svētumiem, kā te Krievijā. Savāda pilsēta, savāda tauta. Vai viņa vienīgā neapvienoja savā izjūtā kopā svētuma slepkavības ar savādu slepkavošanas svētumu? Un vai te katra celtne savā sastingumā tikai negaidīja un nealka vēl jaunu asiņu, lai atkal uz brīdi atdzertos un tad atkal aizmigtu, iezārkodama sevī jaunas šausminošas leģendas? “Jā, savāda pilsēta, savāda tauta,” izteica savas domas Augusts Viktorijai saulainā janvāra spelgoņas dienā, staigādams ar viņu kopā pa vecās caru pils istabām un ejām. Visur zelts, zelts un atkal zelts, un atkal zelts uz patumša krēslaina fona. .. Viss te sen notikušais kā tumšs kluss mutuļojums atdzīvojās kaut kur zemapziņā viņos pašos.

..Vai tur vēl nekustējās dzīvas senās ēnas? Tur briesmīgā cara priekšā stāvēja sūtnis ar vēstuli rokā, bet cars garā, zeltmargotā uzvalkā saldkāri uzkuccies, glūnēdams viņam acīs, lēni dūra cauri viņa apavam un kājai savu aso dzelzs nūju. Lūk, pie dziru galda sirms bajārs, nāves bālumā, dzer viņam pasniegto saindēto kausu no “cara rokās”, zemīgi palokās, tad piepeši atstiepjas, viņa seju ir pārklājis zilums, un viņš smagi novelas miris uz akmens grīdas, pavadīts no valdnieka dzēlīgā skatiena. “Bajārs ir piedzēries; aiznesiet” cara balss saka, un dzīres turpinās tālāk... Cik labi ir atkal atmosties šodienā! Savāda pilsēta. Savāda tauta.”

Paldies Kamenai Kaidakai par sadarbību šo publikāciju tapšanā!

Tas nav karš. Tā ir civiliedzīvotāju masu slepkavība

(Turpināts no 5. lpp.)

Austrumeiropas, it sevišķi Baltijas valstu un Polijas iedzīvotājiem, secinājumi ir vienkārši un skaidri: Putins nav cilvēks, viņš ir sociāls psihopāts, paranoiķis un bandīts, kaŗa noziedznieks.

Putins jau ir paudis, ka sankcijas patiesībā esot slēpts kaŗa pieteikums un ka Baltijas valstīs valdot rusofobija, kas apdraudot Krieviju. Vismaz puse Krievijas iedzīvotāju atbalsta Putina režīmu, tādēļ cerēt uz to, ka iedzīvotāji sarīkos “krievu Maidanu”, manuprāt, nav pamata. Turklāt Krievijā tiek bloķēti un aizliegti jebkādi neatkarīgi informācijas avoti, ieskaitot *Twitter* un *YouTube*. Par kaŗā kritušajiem Krievijas iedzīvotājiem Krievijas aizsardzības ministrija devusi rīkojumu kaŗavīriem, kas piedalās uzbrukumā Ukrainai, atņemt personu apliecinošos dokumentus un personīgos žetonus. Dokumentā izteikta arī prasība “visisākajā laikā” nokārtot kritušo liķu izvešanu, to veicot slepus naktī arī uz Baltkrieviju un, ja liķus nav iespējams izvest, tie iznīcināmi uz vietas.

Kaŗu vismaz uz laiku varētu apturēt Ukrainas gaisa telpas kontrole, ko īstenot spētu tikai ASV, bet tas savukārt nozīmētu, ka Krievija uzsāk kaŗu ar NATO, bet tas ir Trešais pasaules kaŗš. Protams, NATO no tā vēlas izvairīties. Vai tas mainīs Putina režīma mērķus? Nemainīs! Vai tas ļaus izvairīties no pēkšņa kodoltrieciena pa kādu no Eiropas NATO valstīm? Nezinu, un to laikam nezina neviens. Par to, ka Putins patur prātā kaut kādas iespējas manipulēt ar

kodoldraudiem, manuprāt, liecina Černobiļas AES teritorijas ieņemšana, kuŗā glabājas kodolatkritumi, un Zaporožjes AES teritorijas okupācija. Zaporožjes AES ir otra lielākā Eiropā un viena no desmit lielākajām atomelektrostacijām pasaulē. Tai ir augsta aizsardzība, tā var izturēt, pat ja uz tās nokrīt lidmašīna. Bet šo teritoriju kontrole noteikti iecerēta kā šantāžas iespēja, bet varbūt pat kā iespēja tās izmantot kā radioaktivitātes avotu. Jebkuŗā gadījumā Ukraina ir pirmais mērķis, bet Austrumeiropa – nākamais. Ukrainas prezidents Volodimirs Zeļenskis to ir pateicis publiski un nepārprotami, ka pēc Ukrainas krišanas sekos Baltijas valstis, Polija un tālāk līdz pat “Berlīnes mūrim”.

Kaŗu pilnībā apstādināt, manuprāt varētu tikai vai nu iekšējais apvērsums Kremli, vai diktatora aiziešana citā saulē. Paliķušie līdzgaitnieki, visticamāk, nodarbosies ar varas pārdalīšanu un pārņemšanu. Oficiāli neapstiprinātas ziņas vēsta, ka Putins uzturas bunkurā Urālos un ka pat it kā tikšanās ar Krievijas lidsabiedrības “Aeroflot” stjuartēm notikusi, diktatoram atrodoties citā telpā, bet pēc tam ieraksts ticis digitāli apstrādāts un montēts.

Sestdien Rīgā notika liels protesta mītiņš pret kaŗu Ukrainā, un tomēr – domāju, ka mums visiem, lai kuŗā valstī vai kontinentā mēs dzīvojam, ir vērts atcerēties bērnu ārstes, pa pusei ukrainietes, Danas Isarovas mītiņā sacīto: “Jūs neesat piliens okeānā. Jūs esat okeāns. Jūs jau esat cunami, kuŗā nosliks Putina režīms!”

Ukraina nepadodas! Sievietes ņem rokās ieročus, invalidi un pensionāri gatavo degmaisījumu – Molotova kokteili, ar ko iedzīvotāji no teritoriālās aizsardzības vienības apmētā ienaidnieka bruņutehniku // Foto: gordonua.com

“Šis būs pēdējais Ukrainas un Krievijas karš!”

Ukrainu operdziedātājs Pavlo Balakins intervijā Ligitai Kovtunai

“Vēl nav mirusi Ukrainas slava un brīve, /Vēl mums, brāļi, uzsmaidīs veiksmē... – skan Ukrainas valsts himnas vārdi. Apņēmība un spēks skan jūsu varēnā balsī, kad to dziedat uz Rīgas Opereteātra skatuves, ļauj ticēt un cieši sadoties rokās. Cik tad sen vēl mēs Latvijā savu brīvību atgūvām – šobrīd jūs palīdzat nosargāt arī mūsējo. “Kad kritīs pēdējais ukraiņu karavīrs, Putins pieklausīs pie tavām durvīm,” kā brīdina vārdi uz protestētāju plakāta...

Jā, mēs dziedam uz nākotni, un ir tik svarīgi ticēt šai laikā, kad Ukraina pārdzīvo kara visskarbāko, visdrāmatiskāko brīdi. Īstenībā Ukraina ar Krieviju karo jau 400 gadus, kopš Bogdana Hmelņicka laikiem. Krievi ir kļuvi ukraiņus visādos laikos un visādiem līdzekļiem. Arī daudzi “bezvēsts pazudušie” ir uz krievu sirdsapziņas, mūsu spožākie prāti, inteliģence, – tā notika gan Krievijas imperijas, gan padomju laikos, un vēl arī pēcpadomju gados, kad mūsu valsts teritorijā vēl bija palicis pulka cilvēku, kam simpatizēja padomju vara un Putins. Bet šis būs pēdējais Ukrainas un Krievijas karš! Pēc šī vairs nevar būt ne runas par kādu “brāļu tautu” sadzīvošanu. Cilvēki, kur nu vēl brāļi, tā nerikojas – tie ir necilvēki, kas šobrīd posta mūsu zemi un kauj mūsu tautu. Meli ir sasnieguši neticamus augstumus – Ukrainā pie varas esot neonacisti, narkomāni, kas vēl? Ukrainā, kur grūti atrast ģimeni, kas nebūtu cietusi no nacisma?!

Vēsture zina Gebelsa melus, un Krievijā vēl pārsteidzoši, neticami daudz cilvēku neko nav sapratuši...

Esmu dzimis Doņeckā, tur uzaudzis un ieguvis izglītību. Šai pārsvarā krievvalodīgajā reģionā arī visi ukraiņi vienmēr ir runājuši tiklab mūsu dzimtajā, kā arī krievu valodā. Un pirms astoņiem gadiem vienlga noticeja krievu propagandai, ka tūlīt te ieradīsies neonacisti, pārņems varu un jūs apkaus. Rezultātā izveidoja ienaidnieka tēlu un pārmainīja ģeografiju. Doņeckā kā stāvējusi, tā stāv savā vietā, dzīve turpinās. Tur joprojām dzīvo un strādā arī mani divi brāļi un kupls radnieku pulks. Putins “pasludina” manas dzimtas zemes “neatkarību” un paziņo – “mūsu tur nav!” Izbijis čekists melus izmanto par savu taktiku, un ne jau tikai attiecībā uz Doņecku, Luhansku, Krimu – viņš melo pat saviem karavīriem, iestāstot, ka viņi tiek sūtīti “mierā uzturēšanas” nolūkos, un ciniski melojot, ka jaunie, 17 – 18 gadus vecie puīši dodas armijas mācībās. Puīši, nonākuši karā, dzīvi sadeg tankos un viņu liki mētajās pa mūsu zemi.

Nav brīnums, ka Putinu atbalsta viņa svīta – vecu, marasma pārņemtu vecu pulks (pasauli pāršalca Kremļa sapulces sīžets, kad viņu ārējās izlūkošanas šefs Nariškins sajauc sakāmos tekstus vai patiešām nesaprata, par ko viņam jārunā), bet kā varēja notikt, ka pārsteidzoši plašs “zvaigžņu” pulks arī

paudis atbalstu skaidri noziedzīgam režīmam ar jaunu Hitleru priekšgalā? Starp viņiem operzvaigzne Anna Netrebko, diriģents Valerijs Gergijevs, arī mūsu “tautiete” Ilze Liepa, latviešu izcilā baletdejojāja Māra Liepas meita...

Bailēs par savu ierasto labklājību! Viņi, tāpat kā Krievijas TV “zvaigznes” Solovjovs un Kiseļevs, manuprāt, pat iedomāties nevarēja, ka Putins var aiziet tik tālu, ka bumbos Ukrainas pilsētas četros no rīta, kad bērni gul saldā miegā. Pat krievu žurnālists Nevzorovs, kam attiecībā uz Baltijas valstīm bijusi, saudzīgi izsakoties, neordināra attieksme, nesen izteicies – draugi, mēģiniet taču saprast, par ko jūs ejat karā! Vai ejat cīnīties par Krieviju, lai tā dzīvotu tāpat kā visa civilizētā pasaule, kurā tiek domāts par tautu, atbalstīta kultūra utt.? Nē, taču! Jūs ejat karā par Sečina jachtām, par Medvedeva vinogu laukiem, par Solovjova namiem! Un vēl – ukraiņiem ir dota iespēja krievu tankus aplūkot tuvplānā. Kauns! Sarūsējošos tankos sēž apmānīti puikņi, ko baro ar veciem konserviem no 2015. gada!

Putins taču zināja, kāda armija ir Ukrainai, un tomēr aizsūtīja turp savus karavīrus par lielgabalu gaļu. Kāpēc? Lai Ukraina uz viņiem iztērētu savus ieročus. Dzīvā spēka zaudējumi ir milzīgi abās pusēs. Es ikdienā sekoju līdz ziņu kanālam “Ukraina 24”, un tur atskan aicinājumi krievu karavīriem – padodieties, paceliet balto karogu un nāciet pie mums! Mēs jūs paglābsim, pabarosim un nogādāsim mājās pie jūsu mātēm! Un ja sēžat tankā, nešaujiet, lūdzu, citādi mēs būsime spiesti šaut uz jums.

Vai sazināties ar dzimto Doņecku?

Protams, kā jau teicu, tur dzīvo mani vistuvākie cilvēki. Kijivā dzīvo manas sievas vecāki un radi, vecmāmiņa ir ļoti slima, uz gultas, neiedomājami, kā bombardēšanas gadījumā viņu iespējams nogādāt bumbu patvertnē.

Doņeckā diemžēl ir pārlietu daudz cilvēku, kas skumst pēc imperijas, ir daudz vienkārši neadekvātu cilvēku. Optimismu vieš jaunieši – viņi saprot, kas notiek. Bet – viņus burtiski ķer ciet uz ielām un piespiež iet krievu armijā. Man zināms, ka tāpat notiek arī Sevastopolē un Simferopolē, – tiek gādāta jauna lielgabalu gaļa. Es vienmēr atgādinu tiem, kas lēca priekā saukdami “Krima mūsul!” – vai tu saproti, ka dēli ies karā? Un aicinu – slēpiet savus dēlus, kā mācēdāmi! Jo viņus vedīs kā uz kautuvi. To saku arī tiem, kam dēli aug Baltkrievijā. Bet tiem Krievijas “patriotiem”, kas arī lēca priekā par to, ka “Krima mūsul”, atgādinu – arī jūsu dēliem būs jāiet karā – vai esat ar mieru? Tāpēc vien, ka tēvs ir vienkārši duraks...

Karā pirmajās dienās prezidents Zelenskis skumīgi teica – mēs karojam vieni, ar to acīm redzami domādams, ka Rietumu pasaules atbalsts nāk par daudz gausi. Nu pasaule tiešām ir sadevusies rokās. Vai jūs, ukraiņi, to tā izjūtat?

Neapšaubāmi!

Mans “toppolitīkis” ir Boriss Džonsons – kamēr Eiropa vēl rosījas sankcijām, Lielbritānija jau likvidēja “zelta vizas” un skaidri pateica, ka Londona pārstās būt putinisko oligarchu patvērumus.

Visu cieņu viņa izlēmībai! Runājot par pasaules atbalstu, kā ukraiņi esmu bezgala pateicīgs visiem, kas ir solidāri ar manas tautas cieņu par brīvību. Un jo īpaši Baltijas valstīm, – Igaunijai, kas jau desmit gadus ir mana mītnes zeme, un Latvijai, kur šobrīd strādāju! Pirmajā kara dienā Latvijas tauta savāca atbalstam vairāk par miljonu eiro, palīdzība un atbalsts turpinās. No visas sirds savas tautas vārdā pateicos! Ukrainā arī šajā nežēlīgajā karā

Pārlūkojot jūsu radošo likteni, var domāt, ka esat laimes luteklis – esat dziedājis tik daudzās operas zelta repertuāra izrādēs, arī kameramūzikā un monumentālos simfoniskajos darbos.

Teikšu tā – izskatās jau krāšņi, bet tas viss man nāca smagi, ļoti smagi. Ģimenē esam trīs dēli, kad man bija 17 gadi, nomira mamma, kad 18 – tētis. Visi strādājām un pelnījām iztiku cilvēka cienīgai dzīvei. Brāļi, kā jau teicu, joprojām dzīvo un strādā Doņeckā. Es izmācījos par džeza saksofonistu Doņeckas konservatorijā, 15 gadus spēlēju džeza orķestrī, dziedāju kori, baznīcās. Līdz mani Doņeckas operas kori pamanīja igauņu profesors, bass Mati Palms, kurš bija atbraucis uz izrādēm,

Mūsu saruna notiek Verdi operas “Aīda” jauniestudējuma priekšvakarā, jūs dziedāsit Ramfisu. Pirms izrādēm mūsu Opereteātri jūs dziedat Ukrainas himnu, nesot spēcīgu vēstījumu un stiprinājumu mums visiem. Paldies par to!

Mana tautiete, ukraiņu diriģente Oksana Liņiva, kuŗa Baireitā diriģēja Vāgnera operu izrādēs (vienīgā sievietē-diriģente Baireitas festivālu vēsturē!), sociālajos tīklos bez mitas atkārti: “Neklusēsī!” Un aicina ar visiem līdzekļiem, kas mūsu rīcībā, stāstīt pasaulei patiesību.

UZZINĀ!

Bass Pavlo Balakins ir viens no izcilākajiem savas paaudzes solistiem Igaunijā. Pirmo mūzikālo izglītību ieguvis džeza saksofona klasē Doņeckas Mūzikas akadēmijā (2006) Ukrainā. Vēlāk studējis Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmijā pie profesora Mati Palma. Papildinājis pie vokālajiem pedagogiem Ričarda Bārķera, Roberta Ferrari, Kristīnas Vavolo, Kristīnas Okerlungas un Džefrija Goldberga. No 2002. līdz 2008. gadam Balakins bijis Ukrainas Nacionālās operas, bet no 2008. līdz 2013. gadam – Igaunijas Nacionālās operas kora dziedātājs. Dziedājis daudzas basa solo lomas, līdz 2013. gadā kļuva par Igaunijas Nacionālās operas solistu. Kā viesmākslinieks dziedājis arī Palermo Teatro Massimo, Florences operā, La Fenice teātrī, Dānijas un Zviedrijas nacionālajās operās un Ļvivas Nacionālajā Operas teātrī.

Dziedātāja repertuārā ir lielākas un mazākas solo lomas, to vidū ir titulloma Verdi operā *Atila*, ārsts Grenvils Verdi *Traviatā*, Hermanis Vāgnera *Tancheizerā*, Ramfiss Verdi *Aīdā*, Dulcamara Doniceti *Mīlas dzērienā*, Lielinkvizitors/mūks Verdi *Donā Karlosā*, Maļuta Skuratovs Rimskā-Korsakova *Cara līgavā*, Mefistofelis Guno *Faustā* u.c.

Pavlo Balakins ir arī augstu novērtēts oratoriju un kameramūzikas solists. Izpildījis basa partijas Bacha *Jāņa pasijā* un Mateja *pasijā*, Bēthovena *Mesā Do mažorā*, Verdi *Rekviēmā*, Mocarta *Rekviēmā*, Mendelsona *Elijā*, Štrausa *Vācu motetē*, Rosīni *Mazajā svinīgajā mesā*, Musorgska *Nāves dziesmās un dejās* u. c.

Mākslinieks ir strādājis arī daudziem atzītiem diriģentiem, to vidū ir Daniels Orens, Rikardo Frica, Fabricio Marija Karminati, Andress Mustonens u. c., kā arī režisoriem – Dmitriju Bertmanu, Daniels Sleiteru, Danieli Abado, Georgu Rūteringu, Pamelu Resinellu, Vilpu Kiljunenu, Andreju Žagaru u. c.

2013. gadā Pavlo Balakins ieguva ikgadējo Igaunijas teātra balvu par nobriedušo Mefistofēla lomas izpildījumu Guno operā *Fausts*.

LNO jau ir nodziedājis Maņifiko lomu operā “Pelnrušķīte” un Zakarijas lomu operā “Nabuko”. Šosezon dziedās arī Ramfisa lomu operā “Aīdā”, grāfa Valtera lomu operas “Luīze Millere” koncertizpildījumā, Komandora lomu operā “Dons Žuans” un Fjesko lomu operā “Simons Bokanegra”.

Pavlo Balakins: “Krievijas cilvēku nodokļi tagad raķešu veidā krīt pār cilvēku galvām, tostarp pār viņu radnieku galvām, jo Ukrainā viņu ir daudz.”

dzimst bērni. Šodien ziņās izlasīju aicinājumu pieņemt/adoptēt dviņšus, puīšus un meitenīti, kas piedzimuši Charkivā, un trešajā viņu dzīves dienā gājuši bojā abi vecāki... Neticami, ka Eiropas vidū 21. gadsimtā varēja izvērsties tāda humānā katastrofa!

Būdam cilvēks, kas strādā mākslas jomā, vēlos atgādināt saviem amata brāļiem, kas parakstīja atbalstu Putinam, – jums nāksies atbildēt! Vēsture neuzklausa iebildes – “es nezināju”, “es nesapratu”, nē, draugi, – nāksies atbildēt, jo jūs atbalstījāt! Atbalstījāt arī savas dzimtenes krišanu kaunā. Jums bija greznās dzīves aizmīgotas acis. Vai jūs joprojām neredzat, ka mērķakis tur pirkstu uz atombumbas pogas? Vai neredzat, ka viņš iedzīts stūrī, no kuŗa neatrast izeju? Plāns iekarot Kijivu 96 stundās jau ir izgāzies.

dziedāja “Nabuko”. 2008. gadā ieradās Tallinā, kur sākumā dziedāju operas kori, līdz “fortūna uzsmaidīja” un man sāka dot solo partijas. Te atkal jāatgriežas pie valstu politikas – kad sākās pandēmija, Igaunijas valsts mūs finansiāli atbalstīja, jo bijām taču maksājuši nodokļus. Sarunā ar kādu Putina piekritēju no savu amata brāļu loka Krievijā uzzināju, ka viņam gan nekāda atbalsta neesot. Valsti, kas pārdod pasaulei naftu un gāzi! Tāda, lūk, valsts attieksme pret saviem cilvēkiem, kas strādā tās labā. Civilizētājā pasaulē valsts gādā par saviem māksliniekiem – lai viņi varētu darīt savu darbu un veidot savu valsti. Krievijas cilvēku nodokļi tagad raķešu veidā krīt pār cilvēku galvām, tostarp pār viņu radnieku galvām, jo Ukrainā viņu ir daudz.

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

ULDIS ĢĒRMANIS

Turu sevi par rīdzinieku trešajā paaudzē. Mans tēvatēvs ienāca šajā pilsētā no Vidzemes jūrmalas, bet mātestēvs – no Kurzemes. Esmu dažādu latviešu cilšu un libiešu saplūšanas produkts. Man pašam tomēr nelaimējās piedzimt Rīgā, un tas man vienmēr gremzies.

Starptautisku sarežģījumu dēļ nācu pasaulē sena vikingu ceļa vidū – uz kādas Volchovas salas, netālu no Ladogas ezera. Tas notika tieši tanī laikā, kad pirmie latviešu strēlnieku bataljoni gatavojās iziet cīņās Rīgas frontē. Latvijas galvaspilsētā atgriezās, kad tur uz valdīšanu bija ierīkojies Pēteris Stučka ar domubiedriem.

Izrādās, ka visi šie apstākļi ir liktenīgi noteikuši manas turpmākās gaitas un izrīcības. Tur rodams izskaidrojums, kādēļ vēlāk apmetos vikingu zemē un kāpēc jau agri pievērsos vēsturei, it īpaši strēlnieku un revolūcijas laikmetam.

Šim svarīgajam uzdevumam mani sagatavoja mans tēvs Jānis, kas iemācīja mani lasīt, deklamēt, rakstīt un rēķināt un pēc tam aizveda pie Sprīvuļa un Turjāna kundzes uz 23. pamatskolu. Tur krietni un izveicīgi skolmeistari mani labi iedidīja tālākām sekmīgām studijām Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā (klases audzinātājs E. Nagobads, vēlāk – dekadents E. Mēklers) un Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā. Samācījies daudz gudrību no baltvācu, krievu un latviešu profesoriem, sāku kārtot valsts eksāmenus Ulmaņa laikā, bet nobeidzu pie Staļina, piemācīdamies tādos “vērtīgus” priekšmetus kā Staļina konstitūciju un marksismu-ļēņinismu (prof. V. Miške). Hitlera laikā ieguvi maģistra gradu par pētījumu Kurzemes 18. gadsimta vēsturē, ko sarakstīju prof. Ā. Švābes ierosmē.

Viss tas taču maz izskaidro manas īpatnējās un daudzpusīgās personības izpausmi. Ārkārtīga nozīme bijusi ģimenei un tuvākajam radu un paziņu lokam. Tie visi piederēja galvenā kārtā Nacionālā teātra un Nacionālās operas saimei. Māte Auguste ar jaunāko māsu Mildu (Brechmani-Štengeli) dziedāja operā, tēvs tēloja galvenos varoņus un milētājus Nacionālajā teātrī, kur spēlēja arī vecākā mātesmāsa, krustmāte Alise (Brechmane) un pa laikam viesojās tante Lilija (Štengele). Šo apdāvināto cilvēku un viņu kolleģu sabiedrībai man jāpateicas par to dziļo izpratni un izkopto gauri, kas man, kā zināms, piemīt mākslas jautājumos.

No savas puses esmu palīdzējis tēvam tādējādi, ka parakstīju viņa vietā neskaitāmus fotoattēlus, ko tam piesūtīja autografu vācējas.

Šai sakarā biju spiests (atbildības sajūta darbā!) pēc iespējas labi atveidot tēva parakstu. Šo prasmi dažkārt izlietoju ģimnazijas vajadzībām, lai lieki neapgrūtinātu savu slaveno tēvu ar maznozīmīgiem sīkumiem.

Tēva nopelni arī tas, ka izaugu par nevainojamu demokrātu

(mūsu ģimene balsoja par Marģera Skujenieka partiju, ierakstot šai listē J. Raini, P. Kalniņu un citus progresīvus intelektuāļus), jau agri iemācījies peldēt (Vecdubultos) un teicami spēlēt zolīti. Sākot ar ģimnazijas pēdējo klasi, zolīte kļuva mans drošs ienākumu avots. Studenta gados ar šādā veidā iegūtiem līdzekļiem sedzu visus savus saviesīgās dzīves izdevumus. Daudzie un saturīgie dialogi ar tēvu (pēc Sokrata un Platona metodes) modināja arī manu interesi par literatūru, ārpolitiku un vēsturi, kā arī deva zināšanas par dažādiem sadzīves jautājumiem. Atzīstot viņa milzīgos nopelnus manā garīgajā un fiziskajā attīstībā, esmu to godinājis, nosaucot savu dēlu viņa vārdā.

Man raksturīgā izpalīdzība, iecietība, laipnība un vienkāršība ir īpašības, kas neapšaubāmi izskaidrojamas ar mātes ietekmi. No vectēva Jāņa Brechmaņa esmu guvis pamatīgas zināšanas Vecajā Kurzemes dziesmu grāmatā (izd. 1742. g.), no vecmātes Līzes – bībelstāstos un par dzīvi klaušu laikos. Tēva vecāki, diemžēl, bija miruši pirms manas dzimšanas, un tie ir spējuši mani ietekmēt vienīgi iedzimtības ceļā. Jāpieņem, ka dažkārt man piedēvēta augstprātība un snobisms (pats to neesmu manījis) varētu nākt no manas lielmanīgās tēvamātes.

Mana daudz apbrīnotā pilsoniskā drosme, neatlaidība un izturība darbā, acimredzot, izskaidrojama gan ar tēva, gan varenās tantes Mildas gaišā piemēra iedarbi. Ne par velti tātad viņas mājā esmu pavadījis tik daudz laika. Viņu godinot, esmu devis savai meitai Mildas netaisnā mirušās meitas Gunas vārdu (no tā redzams, ka manā raksturā ietilpst arī pateicības jūtas un sirds siltnums).

Tautu draudzībā un patiesā internacionālismā skolojos lielajā pagalmā (sētā) starp sētas un ielas māju Dzirnaru ielā 34-a, abu māju kāpnēs, gaitēnos un pagrabos, kā arī tuvākajā apkārtnē, apmēram no Fokstrotdīles līdz Krišjāņa rakstāmlietu un sīku preču bodītei. Tur es iemācījies spēlēt “žūļķgarstiķi”, paslēpes, “lēkt klasi”, “uzsist pentaku” (spēlēt uz biļetēm vai “gongām”), nesumus vārdus trīs parastajās valodās un drusku pa žīdiski, celt “krepostus” ziemā, rakt novadkanalus pavašos, drāzt laiviņas, pūst burbulus, sist pa голу ar sasaluša zirga sūdu, tirgoties ar marožņokrievu, zvanīt pie svešām durvīm, ātri mukt, rāpties pār augstām sētām, list caur šaurām spraugām, lauzties, likt kāju priekšā, nenodot draugus, neizpaust noslēpumus, sacensties tālsplūšanā, iekļūt par brīvu futbola sacīkstēs, meklēt pazaudētus latus un santimus slidotavās (sniegam kūstot) un vēl daudz citu nepieciešamu dzīves gudrību. Šāda vispusīga sagatavošanās turpmākajiem dzīves uzdevumiem arī izskaidro to, ka varēju sveiks un vesels pārļaut dažādas diktatūras, okupācijas, Otro pasaules kara un bēgļu laikus.

Sētā arī ieguvi jau pirmskolas gados visumā lielisku seksuālo informāciju, ko vēlāk papildināja vecāku padomi un paša pētījumi. Dejas mākslā esmu skolojies pie Kauliņa un Grebzdzes un tālāk pilnveidojies intensīvās nodarbībās ar skaistām un patīkamām jaunkundzēm.

Manai sportista karjerai pamatus lika skolotājs Mierīņš Esplanādē, kā arī “šusēšana” (bumbas spārdisana) mazajā *Imkas* laukumā un kādā neapbūvētā “placi” Zaļajā ielā. Man ideāls bija neizmirstamais Alberts Šeibels (lai vi-

Literāro darbu sāku sāku septiņu gadu vecumā, apdzejojot Alžīras brīvības cīņotāju Abd-el-Krimu. Pēc daudziem gadiem, kad viņš kā trimdinieks mira Kairo, godināju tā piemiņu ar dzejoli “Aicinājums sērot” (*Jaunā Gaita*, 1963, nr. 44). Tas rāda, ka jau no agras bērnības esmu kalpojis brīvības idejai. Tā kā drīz atklāju, ka dzejoļi mūsu zemē tiek ražoti milzīgos vairumos, tad jau laikus pats stingri ierobežoju šo tieksmi, lai neveicinātu inflāciju. Tai vietā padsmīto gadu beigās jūsmoju par baletdejojāju Mir-

gustam, kad tomēr tiku parauts gaisā. Literārā talanta dēļ mani ieskaitīja kara ziņotājos, kur es avansējos līdz kara virsziņotāja postenim, kļūstot par ģen. Bangerska pastāvīgo pavadoni Kurzemes ielenkumā. Kara aizgāju ar sievasmātes austu uzvalku mugursomā, jo kā saprātīgs un skolots cilvēks zināju, ka drīzumā jānāk Vācijas sabrukumam un tad būs pēc iespējas ātri jāpārģērbjas.

Tanī laikā kara ziņotāju rakstīšanas veids bija stiprā vācu jaunromantisma un fantastiskā misticisma (draugs Andrejs Eglītis) ietekmē. Es centos balstīties uz latviešu reālisma tradīcijām, vēlāk arvien vairāk nosliecoties uz chronikālā stila pusi.

Tā kā man nebija nekādu maldiģu ieskatu par rietumvalstu iespējām aizkavēt jaunu krievu okupāciju, tad kapitulācijas brīdī (jau 7. maijā biju atkal apvilcis sievasmātes austu uzvalku) atteicos “iet mežā” un centos nokļūt uz vikingu ceļa, kas mani arī laimīgi noveda vecajā Kalmaras ostā Zviedrijā.

Rūpēdamies par savu tautiešu garīgajām vajadzībām karantīnas nomētnē, izdevu laikrakstu *Sēderokras Smaidis*, kuŗa iznākšanu veltī pūlējās aizkavēt veclaiku žurnālists Arturs Kroders. Laikrakstu ilustrēja bij. leģionārs, brīvmākslinieks Juris Dulbe, bet to pierakstīju viens pats. Tā radās mani abi (tagad ikvienam inteligentam latvietim pazīstami) pseudonimi: Ulafs Jansons un Ulafs Jāņsons. Tai pašā laikā centos izklaidēt dažādus politiskus maldus, izskaidrojot tautas brāļiem “tekošo momentu”: es pareģoju Čērčila sakāvi pirmajās pēckara vēlēšanās un aicināju visus sagatavoties ilgām trimdas gadiem. Vairums to uzskatīja par jauneklīgu pārgudrību un klausījās uz nopietnāka izskata sirmiem un pētkpaurainiem vīriem. Pirms karantīnas nometnes atstāšanas paguvu vēl iegādāties jaunu ceļa somu par naudu, ko biju ieguvis, zolītē apspēlēdam A. Kroderu un O. Freivaldu.

Tā kā biju par jaunu t. s. archīva darbiem (tādus zviedri piešķīra vecākiem mācītiem ļaudīm), tad pirmos gadus nokalpoju lauku, meža un transporta darbos, ļaujot brīvu vaļu savām literārajām tieksmēm. Tā radās dažas sirreālistiskas satīras, noveles, balādes un kāds garāks stāsts. Varbūt kādreiz tos savāks mans nezināmais biografs un ievietos manos kopotajos rakstos. Kad varēju par jaunu sākt studijas Stokholmas universitātē, bija jāapslāpē daļrādes prieks.

1953. gadā kļuva zviedru maģistrs vēsturē, valsts zinībās un ģeografijā. Tā kā rakstnieku un dzejnieku mums netrūkst, bet vēsturnieki ir uz pirkstiem saskaitāmi, tad apkrāvos un tiku apkrauts ar dažādiem uzdevumiem un pienākumiem vēstures valsts zinību laukā.

(Turpinājums 9. lpp.)

Fotografs nezināms.
Avots: Gunas Frost Ģērmanes privātais arhīvs

ņam sveiciens tālajā Amerikā), bet paša nodomiem pienāca gals, kad tēvs vairs nevarēja paciest manus krevelainos celģalus un nodrīskātos zābakus. Mans draugs Ēriks (Raisters) toties uzstrādājās līdz valsts komandai.

Vēlāk sāku spēlēt volejbolu, un no 1934. līdz 1944. gadam vienmēr biju Latvijas meistarkomandas loceklis (sākumā LSB, vēlāk US). Par pasaules čempionu šai sporta nozarē kļuva VIII studentu olimpiādā, kas notika 1939. gadā Monako. Volejs bija arī zināmā mērā ienākumu avots (gan mazāks nekā zolīte), jo bieži radās iespējas spēlēt uz naudu vai citām vērtībām, piemēram, rīkojot t. s. vērsu cīņas (divi pret sešiem). Iestājās korporācijā Fr. Livonica, lai palīdzētu livoniķiem izcīnīt uzvaru korporāciju voleja turnīrā. To arī panācu 1939. gadā. (No 2021. gada 18. oktobra zolīte iekļauta Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā. – Red.)

dzu Kalniņu, tādu kā viņu vairākkārt apbrīnoju “Havajas puķē”. Vēlāk laimējās dabūt sievu ar tādu pašu vārdu, tikai no citas (Tursu) dzimtas.

Mana civilā karjera saistās ar šādām darba vietām: Rīgas pilsētas vēsturiskais arhīvs – Rīgas pilsētas 2. ģimnazija – Vēstures institūts. Pirmā vēsturiskā publikācija datējama ar 1937. gadu.

Militārā izglītība gūta Smagās artilērijas pulka instruktoru vadā (vada seržants Skrastiņš) un papildu iesaukumā Otrā pasaules kara sākumā. Kara dienestā radās arī draudzība ar lielo praktisko filozofu Ālamu Cvillingu, kuŗš, kā zināms, savā “Ābrama Cvillinga tezē” noteicis saprātīgu un mazāk saprātīgu procentu cilvēku sabiedrībā. Mana pieredze turpmākajos juku laikos ir pilnīgi apstiprinājusi Ā. Cvillinga tezes pareizību.

Sekmīgi izvairījies no hitleriskās mobilizācijas līdz 1944. gada au-

CITUR IZLASĪTS

“Viņi nebija rēķinājušies ar sīvo pretestību”

Militārais analītiķis, atvaļinātais NBS pulkvedis Igors Rajevs intervijā Paulam Raudsepam (Nedēļrakstā IR, š. g. 3. martā).

Pašreiz krievu bruņotie spēki tomēr seko savam naratīvam. Masīvus uzbrukumus, ar ko krievu armija ir slavena, kad šauj pa laukumiem, pagaidām neredzam, vismaz ne lielos apjomos. Ja viņi mainīs taktiku un sāks pielietot artilēriju un aviāciju lielā apjomā, kā teorētiski viņu doktrīna paredz, tad ir jābūt vērtīgai reālu sienu gar mūsu austrumu robežu. Ļoti nopietni jādomā par savu aizsardzību, un vispār nevar neko vairs darīt ar krieviem. Jebkādas sarunas, tirdzniecība, jebkādi kontakti ir jāpārtrauc, un viņi pilnībā jāizolē tajā teritorijā, kur viņi atrodas.

Igoram Rajevam tika jautāts, vai Krievijas armijai vispār pietiek karavīru, lai ieņemtu tādu blīvi apdzīvotu pilsētu kā Kijeva? Ielu cīņas prasa milzīgus spēkus.

Jā. Irākā bija vairāk nekā 300 tūkstošu amerikāņu spēki ar daudz lielāku aviācijas un jūras spēku atbalstu, ar raķešu palaišanas iespējām, un Sadama Hu-seina armija bija daudz vairāk demoralizēta un pretoties nespējīga. Arī tad viņiem prasīja divas nedēļas vai vairāk, lai aizietu tikai līdz Bagdādei, un vēl mēnesi, lai varētu okupēt visu valsti.

Krieviem spēki ir mazliet par vāju, lai viņi reāli to varētu izdarīt. Nav tā, ka, brutāli uzbrūkot, nevarētu to izdarīt. Teorētiski tas joprojām ir iespējams. Bet tas prasīs daudz brutālāku taktiku, nekā viņi dara pašreiz.

2017. gadā Irakas spēkiem bija apmēram 10:1 pārsvars pār Islāma valsts karotājiem, bet viņiem vajadzēja deviņus

mēnešus, lai ieņemtu Mosulu.

Jā. Pirms konflikta, kad visi vēl stāstīja, ka nevienam neuzbruks, bija ziņojumi, tajā skaitā no ASV neno-sauktiem avotiem, ka Ukrainu ieņems 48 stundās. Ņemot vērā normālu tanku kolonnas virzības ātrumu, viņi 48 stundās varbūt aizbrauktu līdz Kijevai, ja preti neviens nestātos. Tie aprēķini bija ņemti no zilām debesīm, bez jebkādas piesaistes realitātei. Būs milzīga problēma šturmet trīs miljonu pilsētu ar pietiekami sarežģītu infrastruktūru. Tur vēl ir kalni, pilsēta nestāv uz līdzena plato.

Krievi, protams, ir ieguvuši pieredzi pilsētu šturmešanā. Daudz ko viņi ir ņēmuši no čečenu kaŗa, arī no Sīrijas. Tad vispirms viņiem ir jāielenc Doņeckas un Luhanskas spēku grupējums un tas jāiznīcina. Dienvidos jāieņem Nikolajeva un Odesa. Tad jāsavēl visi spēki pie Kijevas, un tikai tad viņi var cerēt, ka Kijevas šturmešana būs veiksmīga. Pirms tam tas viss ir tikai māzošanās.

Jūs minējāt agrākās prognozes. Pirms kaŗa sākuma daudzi runāja par zemes sasālšanu – cik šis faktors ir svarīgs iebrukuma laika noteikšanai?

Protams, jo tuvāk martam un aprīlim, jo lielākas problēmas virzīties pa laukiem un ārpus ceļiem. Bet jāsaprot, ka tagad nav 1941. gads, nebraucam ar zirgu pajūgiem un tanki arī ir citi. Dzelzceļu arī var izmantot

technikas pārvietošanai. Pagaidām no visām bildēm esmu redzējis tikai vienu iestrēgušu tanku un vienu iestrēgušu artilērijas “gvožģiku” [pašgājējhaubice].

Kā vērtējat ukraiņu spēku darbību?

Ukraiņi ir malači. Viņi dara maksimāli to, ko reāli varēja izdarīt. Ļoti labi cīnās spēki pie Luhanskas un Doņeckas. Viņi ir ārkārtīgi augsti motivēti. Tie karavīri noteikti nepadosies un cīnīsies līdz pēdējam.

Par aprikojumu daudz runā. Ukrainai ir ļoti daudz ļoti spēcīgu lietu. Kaut arī viņiem ir novecojušas, piemēram, pretgaisa aizsardzības sistēmas, viņiem ir vairākas S300 zeme-gaiss raķešu sistēmas. Ja nemaldos, viņiem ir 75 M1 un M2 BUK zeme-gaiss raķešu sistēmas. Raķetes jau pavēcas, bet tā ir ļoti spējīga sistēma. Protams, tas dod ļoti lielu efektu.

Viens no iemesliem, kāpēc krieviem neizdevās līdz galam izslēgt ukraiņu pretgaisa aizsardzības sistēmas, ir tas, ka viņi pamatā tēmē uz radariem. Tas ir absolūti loģiski, un viņi meklē S300 un mēģina iznīcināt kā visspēcīgāko sistēmu. Taču mazākām raķešu sistēmām ir savi mazie radari, kas ļauj tām darboties autonomi. Tie nevar pie-segt lielu rajonu, bet spēj izsekot pretinieka lidaparātus un tos notriekt. Tāpēc ukraiņiem tur pagaidām veicas.

ASV un Eiropas valstis tagad ir gatavas piegādāt dažādu militāro tehniku Ukrainai. Kādas būs reālās iespējas to piegādāt tuvākajā laikā?

Maigi sakot, ierobežotas. Ieroču kravām, kuŗas tiks piegādātas, krievi neuzdrošināsies uzbrukt, kamēr tās būs NATO valstu teritorijā. Bet brīdī, kad tās ieies Rietumukrainā, tās būs mērķis viņu izlūku grupām. Ticiet man, tur iefiltrēti vairāki desmiti krievu izlūku grupu, kas Rietumukrainā tieši izseko šādas lietas. Vēl joprojām krieviem pastāv kapacitāte, viņiem ir tālas distances raķešu sistēmas, pastāv iespēja šīs kravas iznīcināt.

Cik nopietns drauds Rietumiem ir tas, ka Putins paaugs-

tinājies kaujas gatavību kodolspēkiem?

Jautājums tikpat sarežģīts, cik visa kodolieroču vēsture. Kodolieroči tikuši izmantoti tikai vienreiz. Techniski runājot, divas reizes. No tā brīža valstis saprot šo ieroču iznīcinošo spēku un neizbēgamu atbildi no otrās puses, tāpēc kodolieroči darbojas tikai un vienīgi kā atturošais līdzeklis. Jūs varat draudēt līdz pēdējam, bet brīdī, kad tos pielieto, situācija mainās pa 180 grādiem.

Kā jau teicu, es neredzu reālus politiskos ieguvumus Putinam no šīs operācijas. Kaut arī pēdējās divas nedēļas diezgan daudz pētu viņu un viņa padomniekus, es nesaprotu, ko viņš grib panākt. Vai arī viņš dzīvo tāda informatīvā burbulī, ka ir zaudējis saikni ar realitāti, un nesaprot, kas patiesībā notiek pasaulē.

Foto: gordomua.com, liga.net

ULDIS ĢĒRMANIS

(Turpināts no 8. lpp.)

Tur ietilpst arī mana publicistiskā darbība latviešu un zviedru presē. Tā norisinājusies paralēli darbam ģimnazijā un atsevišķiem izlēcieniem literārajā laukā.

Globālu ievēribu ieguva 1956. gadā ar grāmatu “Pa aizputinātām pēdām”, ko tauta izpirkusi līdz pēdējam eksemplāram. Vēl pirms šīs grāmatas iznākšanas biju sācis rakstīt jaunu, gluži neparasta veida latviešu tautas vēsturi jauniem un veciem trimdas latviešiem (M. Goppera ierosinājums). Centos šajā darbā ielikt visu savu vēsturnieka un literāta prasānu, lai latviešiem dotu vēstures grāmatu, kādas nav pat vecajām kultūras tautām (tāds bija mans augstprātīgais mērķis). Ilgi rakstīta, trīsreiz pārstrādāta, tā iznāca 1959. gadā ar nosaukumu “Latviešu tautas piedzīvojumi”. Tas ir bijis visgrūtākais uzdevums, kādu man jebkad nācies veikt. No sirds nākusi, šī grāmata laikam arī gā-

jusi pie sirds. Grāmatnīcu plauktos tā vairs nav atrodama.

Kas tālāk? Drīzumā varu solīt vēsturisku pētījumu par strēlnieku problēmām, diemžēl tikai zviedru valodā (licenciāta disertācija). Pēc tam varbūt šī darba turpinājumu. Pa vidu plānotas vēl dažas publikācijas par dažiem mūsu vēstures jautājumiem svešās mēlēs. Tas tā, ja nesanāks dusmas par to, ka nav uzrakstīts romāns par kaŗa ziņotājiem un nav literāri aptaustīti vikingu pēcnācēji. Kaut mums rastos vairāk vēsturnieku! Drusku atslogotu tos nedaudzos.

Sen vairs nav zolīte spēlēta, bumbiņa dauzīta. Kaut varētu vismaz šad tad “pentaku uzstīt” vai iespert pa golu ar sasalušu zirgasūdu! Bet kur tu to ņemsi tehnikas laikmetā? Andrejs Egļitis prasa jaunas debesis. Manas prasības ir šķietami daudz mazākas, bet tikpat nesasniedzamas.

No “Pašportreti”, sast. Teodors Zeltiņš. Grāmatu draugs, 1965

Nyet, Nyet Soviet | Ukraina 2022

Raits Eglītis: "Pēterā Elferta kreklī diemžēl joprojām noder..."
Demonstrācijā Rīgā, 5. martā, kopā ar PBLA projektu vadītāju Loru Egli

Kreklī ar "Nyet, nyet, Soviet" saukli tika izmantoti latviešu politiskajās demonstrācijās trimdā 20. gs. 80. gados, lai piesaistītu uzmanību Baltijas valstu okupācijas jautājumam. Krekla dizainu un pirmos oriģināleksemplārus sagatavoja brīvības cīnītāji – Pēteris Elferts, Džerijs Nikolsons un Ēriks Juris Raiska 1984. gadā, gatavojoties Amerikas latviešu jaunatnes apvienības kongresam ASV Rietumkrastā.

Mūzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" piedāvā kreklā mūsdienu versiju, pievienojot Padomju Savienības okupēto teritoriju sarakstam arī Ukrainu, Krimu un Gruziju.

Kreklā "Nyet, nyet, Soviet" melnā un baltā krāsā var iegādāties mūzeja "Latvieši pasaulē" mājaslapā – www.lapamuzejs.lv/veikals.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Limēniski. 5. Smalks, neizturīgs. 8. Vīnogu šķirne. 10. Apdzīvota vieta Ogres novadā. 11. Audu vai organu bojājums ārējās iedarbības rezultātā. 12. Upe Kanadā nu ASV. 13. Venēcijas laivinieku dziesma. 14. Ūdenssporta centrs pie Tallinas. 16. Sasaistīt. 18. Tēls J. Štrausa operē "Sikspārnis". 19. Gareniski krāvumi. 22. G. Flobēra romāns. 25. Kādas valsts teritorijas izmantošana kravu vai pasažieru caurvešanai uz citu valsti. 26.

Īsstobra šautene. 28. Lidzekļi, krājumi. 30. Dārza puķes. 32. Pirms neilga laika. 33. Tunisijas galvaspilsēta. 36. Pilsēta ASV dienvidos. 38. Pilsēta Spānijas ziemeļaustrumos. 39. Spāņu izcelsmes franču gleznotājs (1881-1973). 40. Mājputni. 41. Pierādījums, kas izslēdz apsūdzētā vainu. 42. Daiļuma cienītājas. 43. Vēsturisks novads Īrijas salas ziemeļos.

Stateniski. 1. Kūrortpilsēta Gruzijā. 2. Dzīvojamā telpa. 3.

Mūzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" ir vienīgais mūzejs pasaulē, kura galvenais uzdevums ir apkopot liecības par latviešu izceļošanu no Latvijas un dzīvi diasporā. Kopš 2021. gada beigām mūzeja birojs un neliela izstāžu zāle atrodas pašā Rīgas centrā, Berga bazārā. Šeit visa 2022. gada garumā būs vieta, lai izstādītu krājuma priekšmetus, veidotu izstādes, organizētu pasākumus un tiktos ar latviešiem no visas pasaules.

Šis solis ir sperts pēc 15 mūzeja darbības gadiem un ar mūzeja ziedotāju dāsnu atbalstu. Laika gaitā ir notikušas daudzas neformālas sarunas par mūzeja palielkošanas mājvietas nepieciešamību, ka pakāpeniski ir jāveido ne tikai vizija, bet arī skaidrs plāns par pastāvīgu centru, kurā varam ne vien mūsu unikālo un arvien augošo krājumu droši saglabāt, bet arī ar tā vērtībām plaši un efektīvi dalīties.

Rūpīgi strādājam pie sagatavošanas darbiem, lai jaunajās telpās skatītājus priecētu ar vairākām izstādēm. Jau no 10. marta gaidām apmeklētājus uz izstādi "Būsim pazīstami!", lai vienkopus apskatītu nozīmīgus mūzeja krājuma priekšmetus, kuri atsevišķi tikuši eksponēti Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Tie ir ne tikai mūzeja krājuma eksponāti, bet arī īpaši stāsti un dzīves gājumi. Gada

garumā sekos apmeklētāju jau iemīļotā "Stāstu segas" izstāde, otrā daļa izstādei "Būsim pazīstami!" un izstāde, atzīmējot 100 gadus kopš latviešu baptisti dibināja Vārpas koloniju Brazīlijas mūža mežos. Papildus visa gada garumā mūzeja apmeklētāji varēs aplūkot mūsu bagātīgā krājuma fotogrāfiju ekspozīciju. Paralleli šīm izstādēm Berga bazārā, kā ierasts, turpināsim veidot lielās izstādes, izmantojot citu Latvijas mūzeju telpas. No 4. maija izstāde par trimdas latviešu politiskajām demonstrācijām "Nyet, Nyet Soviet" būs skatāma Latvijas Dzelzceļa vēstures mūzejā.

Mūzejam ir gan izcili krājuma priekšmeti, gan arī zināšanas, stāsti un vēstures fakti, kurus pienācīgi laiks izstādīt un iesaistīt plašāku publiku diasporas latviešu kultūras apspriešanā. Esam iecerējuši astoņus regulārus pasākumus: VAKARĒŠANA. Rokdarbi, Draugu VAKARS, VAKARA filma, VAKARA pastaiga trimdas literatūrā, VAKARA lekcija, Vēstuļu VAKARS, tradicionālās Pavasara LaPas sarunas un VAKARA mūzika. Daļa no tiem notiks klātienē, daļa tiešsaistē.

Jau 10. martā gaidām uz pirmo pasākumu "VAKARĒŠANA. Rokdarbi" mazā lokā. Pasākuma dalībniekiem būs iespēja aplūkot tuvāk izcilus rokdarbus no mūzeja krājuma. Rokdarbus, kuri darināti ārpus Latvijas un kurus caurvij latvisks pavediens. Katru vakarēšanas reizi tiks apskatīta atsevišķa tēma – mežģīnes, izšuvumi, villaines, rotas. Šī ikmēneša tikšanās dos iespēju saviesīgā gaisotnē strādāt arī pie saviem tradicionālajiem latviešu rokdarbiem. Pavasara cēlienā sarunas vadīs draudzenes un savulaik Lielbritānijas latvietes Ilona Uskale un Rīta Jefimova.

"Draugu VAKARĀ" ik mēnesi tiksīmies neformālā gaisotnē, lai iepazītos ar mūzeja plāniem un projektiem. Pie kafijas tases vai vīna glāzes pārrunāsim kādu mūzejam aktuālu tēmu un tērēsim ar draugiem, atbalstītājiem un mūzeju speciālistiem.

"VAKARA filma" seansos skatīsimies dokumentālās filmas par latviešu izceļotāju tēmām. Kadra latvieši – zemes meklētāji 19. gadsimtā, baptistu izceļotāji uz Dienvidameriku, trimdas gaitās devušies ļaudis Otrā pasaules kara laikā, izbraucēju pēcnācēji un mūsdienu izceļotā-

ji. Filmu režisori stāstīs par filmu tapšanu un aktuālītāti šodien. Pavasara cēlienā plānojam izrādīt Viļa Lapenieka 1947. gada DP nometnēs Vācijā veidoto filmu "Kas mēs esam un ko mēs spējam?" un ASV latviešu režisores Māras Pelēces un mūzeja 2021. gada filmu "Valiant! Brauciens uz brīvu Latviju".

"VAKARA pastaiga trimdas literatūrā." Tā būs iespēja katru ceturksni izlasīt kāda trimdas rakstnieka darbu. Pasākuma laikā katrs dalībnieks varēs dalīties iespaidos par izlasīto. Sarunas vadīs ASV latviešu dzejniece un mūzeja valdes priekšsēde Sarma Muižniece Liepiņā. Kā pirmo grāmatu lasīšanai piedāvāsim izvēlēties: Andrejs Johansons "Rīgas svārki mugurā"; Rūta Skujiņa "Vejš svaids kaijas"; Teodors Zeltiņš "Nu ir tā stunda" vai Ilze Šķipsna "Aiz septiņtā tiltā".

"VAKARA lekcija" būs ar pētniekiem, kuri darbs ir saistīts ar Latvijas diasporas tēmām un mūzeja krājuma priekšmetiem un stāstiem. Šīs lekcijas notiks klātienē, tās varēs arī klausīties tiešsaistē. Pavasarī paredzēts Andra Straumaņa stāstījums "Nav šeit latviešu drukotavu: pētījums par pirmo latviešu laikrakstu Brazīlijā" un Aivara Sinkas "Kad bēgļi rīkoja bada streiku D. P. nometnēs".

"Vēstuļu VAKAROS" mazā dalībnieku lokā pētīsim vēstules, kurās rakstītas vienas ģimenes sarakstes ietvaros – no Rietumiem uz padomju okupēto Latviju un otrādi. Pasākumu gaitā iepazīsimies ar šīs ģimenes cilvēku dzīvesstāstiem, iedziļināsimies atlasīto vēstuļu saturā un dalīsimies ar savām pārdomām par izlasīto. Pavasara cēlienā sāksim lasīt Mudītes Austrīņas saraksti "...es nu gan ticu un zinu, ka vēlviensreiz mājās nokļūšu..." Ievadu un skaidrojumus sarakstei vadīs vēsturniece, mūzeja ilggadīgā pētniece Brigita Tamuža.

"Latvieši pasaulē" jau trešo gadu aicina visus interesentus arī uz pasākumu ciklu PAVASARA LaPa un RUDENS LaPa tematiskajiem vakariem par mūzejam svarīgām un aktuālām tēmām. Šīs sarunas notiks, kā ierasts, tiešsaistē mūzeja Facebook kontā. Savukārt vasaras mēnešos "VAKARA dziesma" gaidīs ikvienu, lai saviesīgā vakarā, labā noskaņojumā klausītos latviešu mūziķus un pat lustīgi sadziedātos.

Visi pavasara pasākumi ar iepriekšēju pieteikšanos. Vietu skaits ierobežots. Sekojiet līdzi mūzeja VAKARU kalendāram mājaslapā www.lapamuzejs.lv un mūsu Facebook kontā – un esat gaidīti pie "Latviešiem pasaulē"!

Pasākumu kopumu Berga bazārā atbalsta LR Kultūras ministrija un Valsts Kultūrkapitāla fonds.

"Latvieši pasaulē" saime

IN MEMORIAM

Kad vējš pierimis...

Godājamais maestro Edgar Račevski!

Tu aizgāji no mums 15. februāra vakarpusē pēkšņi un klusi, pilns daudzu ideju un plānu nākošajiem gadiem, domājot par mūsu Dziesmusvētku 150. gadskārtu, par saviem koŗa dziedātājiem, kolēģiem, dziesmu pūru – veco un jauno, un, protams, par savējiem – savu kuplo un darbīgo ģimēni – dzīves draugu Dzidru, meitu Ilzi, dēlu Vigo un kuplo mazbērnu pulku....

Ir 2022. gada 23. februāris plkst.11 – laiks noskaidrojies, un vējš apstājies.

Latviešu koŗa mūzikas un kultūras ļaudis, kultūras dzīves vadītāji, dziedātāji, diriģenti, mūziki, radi, draugi, paziņas lēni pulcējas Torņakalna baznīcas augstajā kalnā, lai teiktu atvadu vārdus un paldies Tev – mūsu koŗa mākslas Maestro.

Tavs šķirsts ir atvērts, skan mūzika, dzied koŗi, mainās Goda sardzes, tiek nolikti ziedi un vainagi, rit asaras, un Tu to visu vēro no sava izteiksmīgā portreta, kas novietots goda vietā baznīcas altāra daļā. Satikšanās, biklas sašveicināšanās, mulsi līdzjutības vārdi ģimēnei un radiem, rokas spiedienu, arī klusi pārmita kāda šodienas aktuālitāte un jaunumi, jo bēres jau ir tā lielā reize, kad būt visiem kopā pēdējo reizi ar aizgājēju.

Edgars Račevskis, Skrundas zēns, no koŗa diriģenta līdz virsdiriģentam, no Teodora Kalniņa Radio koŗa mākslinieciskā vadītāja līdz Latvijas Dziesmu svētku virsdiriģentam, no studentu dziesmu svētku organizētāja līdz Latvijas Nacionālās operas galvenajam koŗmeistaram, no J. Vītola Mūzikas akadēmijas pasniedzēja līdz apvienotā Latvijas Vīru koŗa dibinātājam... Un kur tad vēl – virsdiriģents ārzemju latviešu dziesmu svētkos Kanādā un ASV, uzvaras koŗu koŗos un mīļā Gaujiena ar Jāzepa Vītola dienām un vēl, un vēl...

Lūcijas Garūtas "Tēvreize" šoreiz skan znota, LNO galvenā diriģenta Mārtiņa Ozoliņa interpretācijā – dziļi, smeldzīgi, sāpīgi. Savu cieņas un pateicības rituālu izdara studentu korporācijas Tervetija vīri un tad mācītāja Induļa Paiča vadītais dievkalpojums – spēcīgi atvadu vārdi un svētība aizgājējam par raženi nodzīvoto mūžu. Tieši te – Torņakalnā bija tā sākotnes pieturvieta, kur Edgars Račevskis dzīvoja un kur viņa māte ilgus gadus bija ērģeliece šajā baznīcā... Skan dzidrās baznīcas ērģeles un uz stiprajiem vīru pleciem šķirstā Edgars Račevkis un var doties uz savu mūža māju – Baltezera kapiem. Pateicības un mīlestības ziedu un kroņu ir tik daudz, ka pat neiespējami visus savielot sēru transportā.

Plkst. 13 atvadu un pateicības brīdis pie Brīvības pieminekļa ar vīru koŗa atvadu dziesmām diriģenta Jāņa Baltiņa vadībā. Tad gaŗais brauciens cauri visai

Rīgai uz Baltezera miera dārzu. Tur pēdējie svētības vārdi, ko saka mācītājs Indulis Paičs, kaps tiek aizbērts, un milzīgs ziedu paklājs pārsedz aizgājēja mūža māju. Nu Tu vari dusēt Dieva mierā kopā ar saviem mīļajiem un satikt tikko aizgājušo un arī šeit guldīto Mārtiņu Rītiņu...

Bet Edgars Račevskis jau tāpat vien nevar aiziet – viņš pulcina visus kopā vēl uz atvadu brīdi saviesīgā gaisotnē savā mīļajā Rīgas Latviešu biedrības namā pie atvadu mielasta un atvadu sarunām, lai vēlreiz pārstaigātu savu bagāto dzīves gājumu. Tā viņš ir gribējis, un tā tuvinieki to izdarīja.

Rīgas Latviešu biedrības Lielā zālē atkal Edgars Račevskis – šoreiz gan izteiksmīgajā portretā staru gaismā uz skatuves zem zelta portāla mūzikas simbola – liras un diviem eņģeļiem. Šeit bija tā nozīmīgā vieta, kur pavadītas neskaitāmas stundas ar koŗiem un mūziķiem mēģinājumos, svētku sanāksnās, lielos valstssvētku un jubileju koncertos. Šī zāle ir vieta, kur aizgājējs bija atzīmējis arī savas nozīmīgās dzīves un radošās jubilejas. Šeit, vietā, kur dzima arī Vispārējie latviešu Dziesmu svētki pirms drīz jau 150 gadiem! Simboliski un sakrītīgi.

Viesu ir daudz, tieši tik, cik Edgaram Račevskim gadu – 85! Tikai paši tuvākie, jo pašreizējie apstākļi un "maskošāns" vairāk neļauj! Aizgājējam patika latviskās tradīcijas, un arī šoreiz – sākumā Maestro pieminēšana un klusuma brīdis, tad tradicionālā viņa glāze ar kūciņu, tad buljons, tad kārtīgs cepetis un viss pārējais, kā pienākas īsta latvieša izvadīšanā.

Atvadu runas izvērtās par gandrīz kultūrvēsturisku konferenci, balstoties uz pieredzēm, faktiem, nākotnes vīzijām. Tika atklāti vēl nezināmi fakti par aizgājēju un ar viņu saistītiem notikumiem. Runāja Signe Pujāte – Tautas mākslas centra direktore un Dziesmu svētku viena no galvenajām rīkotājām, Dziesmu svētku pieredzes bagātais virsdiriģents Romāns Vanags. Studentus pārstāvēja talantīgie virsdiriģenti Aira Birziņa un Ivars Cinkuss. Bagātas un interesantas bija koncertmeistares, J. Vītola Latvijas mūzikas akadēmijas profesore Ilzes Dzērves

meitas Ilzes, LNO koncertmeistares, krustmāte stāstīja par savu draudzību ar Edgaru un ģimēni. To arī turpināja visi liele un mūzikā talantīgie mazbērni – Kārlis, Linards, Krišjānis, Oskars un abas Maestro cienījamās māsiņas – Rita un Dzintra, īpaši izceļot Edgara Račevska sirds darbu – ilggadīgos un tradicionālos mūzikas svētkus Gaujienā, kas veltīti latviešu mūzikas patriarхам Jāzepam Vitolam.

Pateicība un sveicinājums bija gan no Latvijas Radio koŗa mākslinieces solistes Ievas Ezerietes, gan no Latvijas novadu koŗiem, ar kuŗiem Maestro bija strādājis, gan arī no koŗa "Vendene", kuŗa diriģente Marika Slotiņa-Brante aicināja visus kopīgi nodziedāt "Pie Dieviņa gaŗi galdi", veltījumu Edgaram Račevskim, ieejot Mūžības vālsībā. Tas noslēgumā šo atvadišanās piemiņas vakaru pacēlā vēl nebijušā, dvēseliski vibrējošā augstumā.

Bet Edgars Račevskis savas domas par dzīvi un darbu īsi pirms savas aiziešanas lieliski atspoguļoja sarunā ar žurnālistu Arni Krauzi Latvijas Radio lielajā intervijā no Langstiņu mājās. Tur jau arī viss bija pateikts.

Bet vai tiešām visu var pateikt? Maestro būtību varējām sajūt arī viņa raksturīgajā portretā, kas mūs pavadīja visu šo 23. februāra dienu. Tajā atspoguļojas viņa būtība – pazemība, cieņa un spēja ieklausīties ikvienā.

Dziļā cieņā un pateicībā
Guntis Gailītis

Foto: Mārtiņš Ziders

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
  - **SĒRU ĻUDINĀJUMS:**
  - **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju

varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai sevārdi parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

